T096 ATĐ 8 (01) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q41-Kiền Độ Sử-Mười Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA QUYEÅN 41

Chöông 2: KIEÀN-ÑOÄ SÖÛ

Phaåm 4: MÖÔØI MOÂN, Phaàn 5

Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá toân tröôùc noùi Khoå ñeá, cho ñeán sau noùi Ñaïo ñeá? Ñaùp: Vì muoán cho nghóa vaên thuaän theo, neân tröôùc noùi Khoå ñeá, sau noùi Ñaïo ñeá, thì nghóa vaên thuaän theo. Laïi nöõa, neáu noùi Ñeá nhö theá, thì ngöôøi noùi cuõng deã, ngöôøi thoï cuõng deã. Laïi nöõa, caùc phaùp naày hoaëc do choã khôûi maø ñöôïc teân, hoaëc do theo nghóa maø ñöôïc teân, hoaëc do khi thaáy maø ñöôïc teân. Do choã khôûi maø ñöôïc teân: Nhö haønh giaû cuûa nieäm xöù thieàn, ñònh Voâ saéc v.v..., tröôùc tu thaân nieäm xöù, Phaät tröôùc noùi thaân nieäm xöù, sau cho ñeán noùi phaùp nieäm xöù, thieàn, ñònh Voâ saéc noùi roäng cuõng theá. Theo nghóa maø ñöôïc teân: Nhö chaùnh döùt, thaàn tuùc, caên, löïc, giaùc, ñaïo v.v... Luùc thaáy ñöôïc teân: Nhö haønh giaû boán Thaùnh ñeá, tröôùc thaáy Khoå ñeá neân Phaät tröôùc noùi veà khoå ñeá, sau ñeán thaáy ñaïo ñeá, neân Ñöùc Phaät veà sau noùi Ñaïo ñeá. Hoûi: ÔÛ ñaây, nhaân luaän sinh luaän, vì sao haønh giaû tröôùc thaáy khoå ñeá, sau cho ñeán thaáy ñaïo ñeá? Ñaùp: Vì thoâ, teá neân khoå ñeá trong boán ñeá laø raát thoâ. Do khoå ñeá thoâ neân haønh giaû tröôùc thaáy. Ba ñeá vì teá neân haønh giaû thaáy sau. Nhö ngöôøi Saùch-ca, ngöôøi Xaø-ma-na, ngöôøi Ñaâu-khö-la, luùc hoïc baén, tröôùc baén

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 4

vaøo caùi nia, ngöôøi coû (hình noäm) treùt ñaát seùt öôùt v.v..., muõi teân ñeàu dính vaøo. Sau, daàn daàn hoïc taäp theâm, cho ñeán baén moät sôïi loâng. Haønh giaû kia cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Leõ ra tröôùc nhaân, sau quaû, vì sao haønh giaû tröôùc thaáy quaû khoå, sau thaáy nhaân taäp? Ñaùp: Tröôùc thaáy khoå, sau döùt taäp laø phaùp thuaän theo. Hoûi: Laøm sao bieát khoå laø thuaän theo döùt taäp? Ñaùp: Nhö caây, tröôùc chaët heát nhaùnh, sau nhoå goác reã deã daøng, nhö caây sinh töû, tröôùc bieát nhaùnh khoå, sau nhoå reã taäp khoâng khoù. Hoûi: Ñaïo ôû tröôùc, dieät ôû sau, vì sao haønh giaû tröôùc chöùng dieät, sau tu ñaïo? Ñaùp: Tröôùc chöùng dieät, sau tu ñaïo, töùc laø thuaän theo. Neáu phaûi tröôùc tu ñaïo, sau chöùng dieät, thì seõ khoâng bieát ñöôïc ñaïo naày laø ñaïo gì? Neáu tröôùc chöùng dieät, sau tu ñaïo, thì môùi bieát ñaïo naày laø ñaïo dieät, nhö ngöôøi hoûi ngöôøi khaùc, nhôø chæ cho bieát choã con ñöôøng cuûa mình. Ngöôøi khaùc hoûi laïi: OÂng hoûi con ñöôøng ñi ñeán choã naøo? Ñaùp: Muoán ñeán con ñöôøng daãn tôùi thaønh. Ngöôøi khaùc ñaùp chính laø: Con ñöôøng naày. Nhö ngöôøi kia laáy thaønh ñeå baûo ngöôøi naày bieát con ñöôøng, töùc laø ñöôïc thuaän theo. Söï chöùng dieät tu ñaïo cuõng gioáng nhö theá, laáy dieät ñeå baûo cho bieát ñaïo, töùc laø ñöôïc thuaän theo. Laïi nöõa, ngöôøi

tu haønh tröôùc duøng ñaïo ñeå döùt duyeân vôùi ngu cuûa ba ñeá, sau khôûi duyeân vôùi ñaïo hieän ôû tröôùc, döùt tröø duyeân vôùi ngu veà ñaïo. Nhö ngöôøi khi nhìn maët ngöôøi khaùc khoâng coù ngôø vöïc, ñoái vôùi maët mình thì coù nghi ngôø. Neáu duøng göông saùng soi maët mình, thì taâm nghi ngôø seõ döùt. Haønh giaû kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, duyeân vôùi ngu khoå, giöõ laáy duyeân vôùi ngu taäp. Duyeân nôi ngu taäp giöõ laáy duyeân vôùi ngu dieät. Duyeân nôi ngu dieät giöõ laáy duyeân vôùi ngu ñaïo. Khoâng theå khoâng döùt tröø duyeân ñoái vôùi ngu khoå, döùt tröø duyeân ngu taäp. Khoâng theå khoâng döùt tröø duyeân vôùi ngu taäp, döùt tröø duyeân vôùi ngu dieät. Khoâng theå khoâng döùt boû duyeân vôùi ngu dieät, döùt tröø duyeân vôùi ngu ñaïo. Nhö giöõ laáy söï sanh töû cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, quaùn quaùn khoå, quaùn naêng sinh quaùn taäp. Quaùn quaùn taäp, naêng sinh ra quaùn quaùn dieät. Quaùn quaùn dieät coù theå sinh quaùn quaùn ñaïo. Khoâng theå khoâng sinh ra quaùn quaùn khoå, cho ñeán coù theå sinh quaùn quaùn ñaïo. Laïi nöõa, quaùn quaùn khoå laø nhaân cuûa quaùn taäp, laø caên baûn, laø xuaát xöù, laø choã taïo taùc, laø duyeân, laø choã khôûi. Quaùn taäp laø nhaân cuûa quaùn dieät. Quaùn ñaúng dieät v.v... laø nhaân cuûa quaùn ñaïo v.v.... Khoâng theå

khoâng sinh quaùn quaùn khoå, cho ñeán sinh quaùn quaùn ñaïo. Laïi nöõa, quaùn quaùn khoå laø phöông tieän cuûa quaùn quaùn taäp, laø moân, laø choã nöông döïa, cho ñeán quaùn dieät laø phöông tieän cuûa quaùn quaùn ñaïo, laø moân, laø choã nöông. Ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Laïi nöõa, quaùn quaùn khoå laø choã ñöùng vöõng, choã nöông döïa cuûa quaùn quaùn taäp, cho ñeán quaùn quaùn dieät laø choã ñöùng vöõng, choã nöông döïa cuûa quaùn quaùn ñaïo. Ngoaøi ra noùi roäng nhö treân. Toân giaû Ba-xa noùi: Haønh giaû tröôùc bieát naêm thuû aám nhö ung nhoït, sau tìm kieám nguyeân nhaân, bieát taäp laø nhaân. Choã naøo tröø ñöôïc nhaân naày? Choã dieät tröø ñöôïc. Ai coù theå döùt Dieä tröøt? Ñaïo coù theå dieät tröø. Nhö ngöôøi vôùi thaân theå yeáu ñuoái, sinh ra muït nhoït, chòu nhieàu khoåâ naõo, beøn nghó raèng: Muït nhoït aáy do ñaâu sinh ra? Bieát töø gioù laïnh, noùng sinhra. Choã naøo coù theå khieán cho khoâng sanh muït nhoït naày? Ñoù laø choã khoâng coù beänh. Caùi gì coù theå döùt tröø chöùng nhoït naày? Ñoù laø hoaëc duøng thuoác thoa, hoaëc ñeå cho nhoït nung muû, hoaëc naën. Haønh giaû kia cuõng nhö naäy. Laïi nöõa, Haønh giaû bieát naêm thuû aám naày laø loãi laàm. theá naøo laø nhaân cuûa loãi laàm kia? Taäp laø nhaân. Choã naøo coù theå döùt tröø? Choã dieät coù theå döùt tröø. Ai coù theå döùt tröø? Ñaïo coù theå döùt tröø. Nhö ngöôøi coù ñöùa con laøm cöôùp, gaây ra ñieàu aùc, gaàn baïn xaáu. Ngöôøi aáy nghó raèng: Ai khieán con ta laøm ñieàu aùc nhö theá? Bieát laø do gaàn baïn aùc. Ai coù theå döùt tröø, cheá phuïc? Bieát laø baïn laønh. Haønh giaû kia cuõng gioáng nhö theá. Khi ngöôøi kia thaáy khoå, tröôùc thaáy khoå coõi Duïc, sau thaáy khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao haønh giaû tröôùc thaáy khoå coõi Duïc, sau thaáy khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc? Ñaùp: Vì thoâ teá. Khoå coõi Duïc thoâ, khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc teá. Haønh giaû tröôùc thaáy khoå thoâ coõi Duïc, sau thaáy khoå teá coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoûi: Neáu vaäy, khoå coõi Saéc thoâ, khoå coõi Voâ saéc teá, vì sao thaáy cuøng luùc?

Ñaùp: Vì cuøng coù hay khoâng ñi chung vôùi thaân naày. Khoå coõi Duïc cuøng coù vôùi thaân. Khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc duø coù thoâ teá, nhöng vì khoâng ñi chung vôùi thaân naày, neân thaáy cuøng luùc. Laïi nöõa, khoå coõi Duïc thuoäc veà ngaõ, laø caùi coù cuûa ngaõ. (Ngaõ sôû) khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc khoâng thuoäc veà ngaõ, khoâng laø caùi ngaõ coù. Vì cho neân cuøng thaáy. Laïi nöõa, khoå coõi Duïc, laø ñau khoå eùp ngaët, nhö gaùnh gaùnh naëng,

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 6

do ñoù thaáy tröôùc khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc, chaúng phaûi ñau khoå eùp ngaët, khoâng nhö gaùnh gaùnh naëng, neân cuøng thaáy. Laïi nöõa, thoáng khoå coõi Duïc laø gaàn, neân thaáy tröôùc, khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø xa, neân ñeàu thaáy. Nhö gaàn, xa, ñeàu thaáy khoâng ñeàu thaáy, thaân naày, thaân ngöôøi khaùc, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Haønh giaû ñoái vôùi khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc, coù hieän thaáy khoâng? Ñaùp: Hieän thaáy coù hai thöù: 1. Hieän thaáy lìa duïc. 2. Hieän thaáy töï thaân. Haønh giaû ñoái vôùi khoå coõi Duïc coù hai thöù hieän thaáy: ñoù laø hieän thaáy töï thaân vaø hieän thaáy lìa duïc. Ñoái vôùi khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc, maëc duø coù hieän thaáy lìa duïc, nhöng khoâng coù hieän thaáy töï thaân. Ví nhö ngöôøi khaùch ñi buoân coù hai gaùnh cuûa caûi: 1. Töï thaân gaùnh vaùc. 2. Nhôø ngöôøi khaùc gaùnh vaùc. Söï gaùnh vaùc ñoái vôùi töï thaân, coù hai thöù hieän thaáy: 1. Hieän thaáy bieát cuûa caûi. 2. Hieän thaáy bieát gaùnh naëng. Ñoái vôùi söï gaùnh vaùc cuûa ngöôøi khaùc, chæ coù moät thöù hieän thaáy, nghóa laø hieän thaáy bieát cuûa caûi. Laïi nöõa, thaáy khoå coõi Duïc laø thieän, baát thieän, voâ kyù, do ñoù thaáy tröôùc. Khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc laø thieän, voâ kyù, cho neân cuøng thaáy. Laïi nöõa, haønh giaû thaønh töïu taùnh phaøm phu coõi Duïc, do ñoù thaáy tröôùc, khoâng thaønh töïu taùnh phaøm phu coõi Saéc, coõi Voâ saéc, cho neân cuøng thaáy. Laïi nöõa, luùc cheâ bai, tröôùc cheâ bai khoâng coù khoå coõi Duïc, vì theá tröôùc sinh nieàm tin ñoái vôùi khoå coõi Duïc. Sau cheâ bai khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc, do ñoù sinh nieàm tin sau. Hoûi: Khi thaáy ñeá laø duøng töôùng rieâng ñeå thaáy, hay duøng töôùng chung ñeå thaáy? Neáu duøng töôùng rieâng, thì töôùng rieâng coù Voâ löôïng, thaáy ñeá seõ khoâng ñöôïc roát raùo. Nhö ñaát coù Voâ löôïng töôùng rieâng, neáu chæ quaùn töôùng rieâng cuûa ñaát, thì chöa quaùn heát ñaõ cheát. Neáu duøng töôùng chung, thì sao khoâng goïi laø thaáy ñeá cuøng luùc? Vaø töôùng rieâng cuûa caùc phaùp laøm sao bieát? Ñaùp: Neân noùi raèng: Duøng töôùng chung ñeå thaáy ñeá.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 7

Hoûi: Neáu vaäy thì sao khoâng goïi laø thaáy ñeá cuøng luùc? Ñaùp: Duøng töôùng chung, nghóa laø ñoái vôùi töôùng chung cuûa moät ñeá chöù chaúng phaûi töôùng chung cuûa boán ñeá, vì laø töôùng cuûa phaàn ít. Phaân bieät Voâ löôïng töôùng chung, töôùng rieâng: Nhö ñaát coù töôùng maïo chung, vì ba ñaïi, neân ñaát laø töôùng rieâng, taát caû ñaát ñeàu laø töôùng cöùng chaéc, laø töôùng chung. Boán ñaïi laø saéc aám. Saéc aám coù töôùng chung, töôùng rieâng. Töôùng rieâng: Laø do boán aám. Töôùng chung: Taát caû saéc ñeàu laø chöôùng ngaïi. Naêm thuû aám laø Khoå

ñeá. Khoå ñeá coù töôùng rieâng, töôùng chung. Töôùng rieâng: Do ba ñeá. Töôùng chung: Taát caû khoå, ñeàu laø töôùng eùp ngaët. Duøng töôùng chung nhö theá ñeå thaáy ñeá, laø duøng haønh voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ ñeå thaáy ñeá. Vì duøng khoå ñeá neân laø töôùng chung, vì duøng ba ñeá coøn laïi neân laø töôùng rieâng. Vì duøng ñeá neân laø töôùng rieâng, vì duøng aám laø töôùng chung. Laïi nöõa, moät ñeá chaúng phaûi boán ñeá, boán ñeá chaúng phaûi moät ñeá, vì theá khoâng phaûi laø cuøng luùc thaáy ñeá. Laïi nöõa, moät haønh chaúng phaûi boán haønh, boán haønh chaúng phaûi moät haønh, cho neân khoâng laø thaáy ñeá cuøng luùc. Laïi nöõa, do chuû theå nhaän bieát, choã bieát phaân minh roõ raøng. Caên, nghóa cuûa caên, ñoái töôïng cuûa caûnh giôùi, caûnh giôùi cuõng phaân minh roõ raøng, neân khoâng thaáy ñeá trong cuøng luùc. Laïi nöõa, do höõu laäu, voâ laäu khaùc nhau, neân khoâng thaáy ñeá trong cuøng luùc. Laïi nöõa, do söï khaùc nhau giöõa höõu vi vaø voâ vi, neân khoâng thaáy ñeá cuøng luùc. Laïi nöõa, khoå ñeá khoâng thaáy cuøng luùc, tröôùc thaáy khoå coõi Duïc, sau thaáy khoå coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Tröôùc thaáy nhaân caùc haønh coõi Duïc, sau thaáy nhaân caùc haønh coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Tröôùc thaáy caùc haønh coõi Duïc, sau thaáy caùc haønh dieät coõi Saéc, coõi Voâ saéc dieät . Tröôùc thaáy ñaïo ñoái trò coõi Duïc dieät, sau thaáy ñaïo ñoái trò coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Cho neân chaúng phaûi thaáy ñeá cuøng luùc. Theá naøo laø bieát phaùp töôùng khaùc nhau? Ñaùp: Luùc thaáy ñeá khoâng bieát phaùp töôùng khaùc nhau. Taát caû töôùng khaùc nhau laø choã bieát cuûa trí neân bieát, ñeàu duøng trí töôùng chung ñeå bieát. Laïi nöõa, neáu theo töôùng rieâng cuûa ñeá maø khoâng bieát. Hoaëc duyeân vôùi töôùng chung cuûa ñeá maø khoâng bieát vì döùt tröø söï voâ tri aáy cuøng luùc. Cho neân, khi töôùng chung kieán ñeá, thì cuõng bieát choã nhaän bieát cuûa töôùng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 8

rieâng. Kinh Phaät noùi: Chöa bieát khoå Thaùnh ñeá, neân bieát A-tyø-ñaøm noùi: Theá naøo laø phaùp sôû tri cuûa trí? Ñaùp: Taát caû phaùp. Hoûi: Taát caû caùc phaùp laø choã bieát cuûa trí, nhö A-tyø-ñaøm noùi, vì sao kinh Phaät chæ noùi bieát khoå? Ñaùp: Kinh Phaät noùi bieát khoå laø trí xuaát theá gian, thuyeát A-tyø- ñaøm noùi: Bieát taát caû phaùp laø trí cuûa theá gian, xuaát theá gian. Cuõng theá gian, xuaát theá gian, caùc phaùp höõu laäu, voâ laäu, bò raøng buoäc, giaûi thoaùt, leä thuoäc, khoâng leä thuoäc, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, kinh Phaät noùi: Bieát khoå laø trí gaàn. A-tyø-ñaøm noùi Bieát taát caû phaùp laø trí gaàn, trí xa. Nhö gaàn, xa, ñi chung, khoâng ñi chung, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, vì bieát töôùng chung, neân Phaät noùi bieát khoå. Vì bieát töôùng chung, töôùng rieâng, neân A-tyø-ñaøm noùi: Bieát taát caû phaùp. Nhö bieát töôùng chung, töôùng rieâng, hieåu töôùng chung, hieåu töôùng rieâng, quaùn töôùng chung, quaùn töôùng rieâng, neân bieát cuõng gioáng nhö vaäy. Laïi nöõa, kinh Phaät noùi trí khoâng chung. A-tyø-ñaøm noùi: Trí chung, khoâng chung. Laïi nöõa, kinh Phaät noùi: Luùc thaáy khoå, A-tyø-ñaøm noùi khi quaùn haønh. Laïi nöõa, giaûi coù hai thöù: 1. Giaû danh. 2. Thaät nghóa. Kinh Phaät noùi: Hieåu bieát giaû danh veà khoå. A-tyø-ñaøm noùi bieát thaät nghóa taát caû phaùp. Hoûi: Theá naøo laø hieåu giaû danh? Ñaùp:

Hieän thaáy khoå laø bieát quaû, hieän thaáy taäp laø bieát nhaân. Khi chöùng dieät laø bieát dieät. Coù hai coâng ñöùc khoâng ôû trong thaân: Luùc haønh tu ñaïo, vì döùt tröø taát caû ñaïo phieàn naõo. Vì hieåu töôùng chung nhö theá v.v..., neân goïi laø hieåu giaû danh. Toân giaû Ba-xa noùi: Kinh Phaät noùi: Neân bieát khoå hoaëc noùi laø chæ neân bieát khoå, khoâng bieát nhöõng thöù khaùc. Cho neân A-tyø-ñaøm ñaõ noùi nhö vaäy: Neân bieát taát caû phaùp. Kinh Phaät noùi neân döùt taäp. Hoaëc noùi chæ neân döùt taäp, chöù khoâng döùt caùc thöù khaùc. Cho neân, A-tyø-ñaøm noùi nhö vaäy: Theá naøo laø phaùp döùt? Laø taát caû phaùp höõu laäu. Kinh Phaät noùi: Neân chöùng dieät, hoaëc noùi chæ neân chöùng dieät, khoâng chöùng caùc phaùp khaùc. Cho neân, A-tyø-ñaøm noùi nhö vaäy: Chöùng phaùp laø

sao? Ñaùp: laø chöùng taát caû phaùp thieän. Kinh Phaät noùi: Neân tu ñaïo, hoaëc noùi chæ neân tu ñaïo, khoâng tu caùc phaùp khaùc. Vì muoán cho vieäc naày quyeát ñònh, neân A-tyø-ñaøm noùi nhö vaäy: Theá naøo laø phaùp tu? Ñaùp: Phaùp thieän höõu vi. Laïi nöõa, vì döùt tröø caên baûn cuûa sinh töû vaø ñaïo, neân kinh Phaät noùi: Thaân kieán chung laø goác cuûa saùu möôi hai kieán, saùu möôi hai kieán laø goác cuûa phieàn naõo, phieàn naõo laø goác cuûa nghieäp, nghieäp laø goác cuûa baùo. Vì y baùo, neân sinh ra phaùp thieän, baát thieän voâ kyù. Khi bieát khoå thì thaân kieán döùt, cho neân kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, neáu khi bieát khoå thì döùt tröø naêm ngaõ kieán, möôøi laêm ngaõ sôû kieán. Cho neân kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, khi bieát khoå, döùt hai kieán: Thaân kieán, bieân kieán, ñöôïc hai tam-muoäi laø khoâng vaø voâ nguyeän. Cho neân, kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, töø voâ thæ ñeán nay chuùng sinh ñoái vôùi aám, chaáp ngaõ töôûng, nhaân töôûng, maïng töôûng. Ai coù theå döùt tröø töôûng aùc sai laàm, khieán truï nôi töôûng thieän? Chæ bieát khoå laø coù theå. Cho neân, kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, chuùng sinh töø voâ thæ ñeán ñoái vôùi aám voâ thöôøng, voâ ngaõ, khoâng coù laïc, khoâng coù tònh naày nay chaáp coù thöôøng, laïc, ngaõ, tònh. Ai coù theå döùt tröø ñieân ñaûo nhö theá? Chæ bieát khoå laø coù theå, cho neân kinh Phaät chæ noùi bieát khoå? Laïi nöõa, vì döùt tröø aám tham ñaém aám, neân chuùng sinh töø voâ thæ ñeán nay do aám naày maø chòu ñau khoå eùp ngaët, nhö gaùnh gaùnh naëng. Thoï laø khoå roài, laïi theo ñuoåi, tìm kieám aám. Vì ñeo duoåi, tìm kieám aám, neân laïi sinh ra aám. Gioáng nhö ñöùa treû bò meï nuoâi ñaùnh, laïi trôû veà vôùi meï nuoâi. Chuùng sinh kia cuõng gioáng nhö theá, ñaõ bò khoå ñau eùp ngaët, roài laïi trôû veà vôùi khoå ñau. Cho neân kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, haønh giaû khi thaáy khoå laø khieán cho taâm taø kieán ñieân ñaûo, dua nònh töø voâ thæ ñeán nay cuøng haønh vi aùc, phieàn naõo, ñeàu trôû neân ngay thaúng. Cho neân, kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, neáu khi bieát khoå, cuõng goïi laø döùt khoå, coøn khi döùt taäp thì khoâng goïi laø bieát taäp. Cho neân, kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Laïi nöõa, luùc haønh giaû bieát khoå maø khoâng truï nôi töôûng ñieân ñaûo, thì khoâng coù vieäc naày. Vì phaân bieät, neân noùi khoå. Haønh giaû bieát khoå, khoâng bieát ñeá khaùc. Neáu coù ngöôøi hoûi: AÁm naày laø thöôøng hay voâ thöôøng? Ñaùp: Laø voâ thöôøng, vì khoâng döøng

trong saùt-na. Laø khoå hay vui? Ñaùp: Laø khoå, nhö vieân saét noùng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 10

Laø tònh hay baát tònh? Ñaùp: Baát tònh, nhö phaân dô baån. Coù ngaõ hay voâ ngaõ? Trong ñoù khoâng coù ngöôøi, khoâng coù taùc giaû, khoâng coù thoï giaû, chæ laø ñoáng phaân nhô baån cuûa caùc haønh. Laïi nöõa, caùc khoå nhö ung nhoït, thöôøng töï khoán khoå, nhö muõi teân caém vaøo thaân, nhö dao töï caét thòt mình, nhö thuoác ñoäc töï saùt, nhö löûa töï ñoát thaân, nhö keû thuø töï haïi mình, nhö ôû caïnh thaønh phaûi chòu nhieàu tai naïn. Laïi nöõa, luùc haønh giaû thaáy khoå, thì ñuùng laø Phaät ra ñôøi ôû theá gian, nhö caùch vaøo phaùp Phaät, ñöôïc khoâng chöôùng ngaïi, luùc thoï haønh phaùp Phaät. Laïi nöõa, haønh giaû thaáy khoå, boû duyeân cuõ, ñöôïc duyeân môùi, boû phaùp chung, ñöôïc phaùp khoâng chung, boû theá gian, ñöôïc xuaát theá gian. Laïi nöõa, khi haønh giaû thaáy khoå, chöa môû coång ñaïo voâ laäu, nay môû. Chöa töøng vaát boû taùnh phaøm phu, nay boû, khoâng heà ñöôïc Thaùnh ñaïo, nay ñöôïc. Laïi nöõa, haønh giaû luùc thaáy khoå, boû danh, ñöôïc danh, boû giôùi, ñöôïc giôùi, boû taùnh ñöôïc taùnh. Boû danh, ñöôïc danh: Boû teân phaøm phu, ñöôïc teân baäc Thaùnh. Boû giôùi, ñöôïc giôùi: Boû giôùi phaøm phu, ñöôïc giôùi baäc Thaùnh. Boû taùnh, ñöôïc taùnh: Boû taùnh phaøm phu, ñöôïc taùnh baäc Thaùnh. Laïi nöõa, khi haønh giaû thaáy khoå, ñöôïc taâm, khoâng ñöôïc nhaân cuûa taâm, ñöôïc nghieäp, khoâng ñöôïc nhaân cuûa nghieäp, ñöôïc söï saùng suoát, khoâng ñöôïc nhaân cuûa söï saùng suoát. Laïi nöõa, haønh giaû khi thaáy khoå, ñöôïc lìa nhoùm naêm ngöôøi, vaøo nhoùm taùm ngöôøi. Nhoùm naêm ngöôøi: Laø ngöôøi cuûa naêm toäi nghòch. Nhoùm taùm ngöôøi: Laø boán duy boán quaû. Laïi nöõa, luùc haønh giaû thaáy khoå, boû taùnh phaøm phu, nhö hoa treân caây, ñöôïc truï nôi taùnh Thaùnh, nhö then cöûa chính. Laïi nöõa, luùc haønh giaû thaáy khoå, ñaàu tieân, ñöôïc nieàm tin khoâng hö hoaïi ñoái vôùi phaùp. Laïi nöõa, khi haønh giaû thaáy khoå, ñöôïc phaùp khoâng coù vieäc naày, nhö noùi khoâng coù vieäc naày, laø ngöôøi thaáy ñeá ñaày ñuû, khoâng coá yù saùt sinh, khoâng coá yù phaïm giôùi, cho ñeán noùi roäng. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân kinh Phaät chæ noùi bieát khoå. Kinh Phaät chæ noùi Taäp Thaùnh ñeá, neân bieát, neân döùt. A-tyø-ñaøm noùi: Theá naøo laø phaùp döùt? Nghóa laø phaùp höõu laäu. Hoaëc noùi raèng: Laø sinh aùi

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 11

cuûa höõu sau. Taäp Thaùnh ñeá, thì sinh laø naïn, nhö A-tyø-ñaøm noùi: Phaùp döùt laø sao? Laø taát caû phaùp höõu laäu vì sao kinh Phaät chæ noùi sinh aùi cuûa höõu sau laø Taäp ñeá? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi aùi, do ñoù ôû ñaây neân noùi roäng. Neáu noùi raèng: Taát caû nhaân höõu laäu laø Taäp ñeá, thì sinh laø naïn. Nhö khoå cuõng neân döùt, vì sao kinh Phaät chæ noùi döùt Taäp? Ñaùp: Vì khoâng sinh khoå, neân Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán khoå thì phaûi döùt Taäp. Neáu ai ñaõ döùt Taäp thì khoå khoâng sinh. Laïi nöõa, vì khoâng sinh quaû, neân Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán quaû, thì phaûi döùt nhaân. Neáu ñaõ döùt nhaân thì quaû khoâng sinh. Laïi nöõa, vì muoán döùt töø khoå, gioáng nhö doøng nöôùc noái tieáp nhau, neáu khoâng döùt nguoàn nöôùc, thì doøng nöôùc seõ khoâng

döøng. Neáu caét ñöùt nguoàn nöôùc, thì nöôùc khoâng chaûy nöõa. Cuõng theá, neáu khoâng döùt nguoàn khoå, thì doøng khoå seõ khoâng döùt. Neáu döùt tuyeät coäi nguoàn khoå, thì doøng khoå seõ döøng. Laïi nöõa, neáu ngöôøi döùt taäp, thì seõ döùt nhaân cuøng coù, cuøng troùi buoäc, ñöôïc giaûi thoaùt, ñöôïc giaûi thoaùt voâ laäu, ñöôïc döùt tröø nhaân cuøng khaép cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, neáu döùt nhaân thì quaû cuõng döùt. Neáu nhaân dieät thì quaû cuõng dieät, boû nhaân, cuõng boû quaû, toáng khöù nhaân cuõng toáng khöù quaû. Laïi nöõa, vì truùt boû gaùnh naëng, nhö thaân ngöôøi gaùnh gaùnh naëng ñi qua choã gian nan, nguy hieåm, bò eùp ngaët do gaùnh naëng naày. Ngöôøi khaùc noùi: Neáu oâng bò gaùnh naày eùp ngaët, thì neân buoâng boû, neáu buoâng boû gaùnh naëng, thì töï noù seõ rôi xuoáng. Chuùng sinh cuõng theá. Thaân mang gaùnh aám treøo leân nuùi hieåm naïn sinh töû, bò gaùnh aám naày gaây eùp ngaët. Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán gaùnh gaùnh aám, thì neân döùt taäp. Neáu döùt taäp thì gaùnh aám seõ rôi töùc khaéc. Laïi nöõa, vì ñoái vôùi ngoaïi ñaïo. Ngoaïi ñaïo khoâng muoán quaû khoå, maø khoâng döùt boû nhaân, nhö con choù ngu, boû con ngöôøi, chaïy theo hoøn ñaù. Ngoaïi ñaïo cuõng theá, khoâng döùt nhaân khoå maø khoâng muoán quaû khoå. Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán quaû khoå, thì phaûi döùt nhaân khoå. Neáu döùt nhaân khoå, thì khoå seõ khoâng sinh. Laïi nöõa, trong taäp ñaõ coù quaû thöôïng, trung, haï cuûa ba coõi. Ñöùc Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán caàu quaû thöôïng, trung, haï cuûa ba coõi, thì phaûi döùt taäp. Neáu ngöôøi naøo döùt taäp, thì quaû thöôïng, trung, haï cuûa ba coõi seõ khoâng coøn sinh. Laïi nöõa, do Taäp coù theå sinh ba khoå, ba khoå laø khoå coõi Duïc, coõi Saéc vaø coõi Voâ saéc. Phaät noùi raèng: Caùc thaày khoâng muoán ba khoå, caàn phaûi

döùt Taäp. Noùi roäng nhö treân. Laïi nöõa, do Taäp coù theå sinh ra boán khoå. Boán khoå, laø boán sinh. Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán boán khoå, noùi roäng nhö treân. Laïi nöõa, do Taäp coù theå sinh ra naêm khoå. Naêm khoå laø naêm ñöôøng. Phaät noùi raèng: Neáu caùc thaày khoâng muoán naêm khoå, noùi roäng nhö treân. Do caùc vieäc nhö theá v.v..., neân kinh Phaät noùi: Taäp neân bieát, neân döùt. Kinh Phaät noùi: Thaùnh ñeá khoå dieät, neân bieát, neân chöùng. A-tyø-ñaøm noùi: Theá naøo ñöôïc phaùp taùc chöùng? Ñaùp: Taát caû phaùp thieän. Hoûi: Nhö A-tyø-ñaøm noùi: Taát caû phaùp thieän neân chöùng. Vì sao kinh Phaät chæ noùi chöùng dieät? Ñaùp: Dieät naày laø giaûi thoaùt, cuõng laø töôùng khoâng troùi buoäc. Laïi nöõa, dieät naày khoâng coù xöù sôû, khoâng coù choã nöông döïa. Laïi nöõa, dieät naày laø nhaân, khoâng coù quaû, laø quaû khoâng coù nhaân. Laïi nöõa, dieät naày laø nhaân, chaúng phaûi coù nhaân, laø choã taïo taùc, chaúng phaûi coù choã taïo taùc, laø duyeân chaúng phaûi coù duyeân, laø lìa chaúng phaûi coù lìa, laø quaû chaúng phaûi coù quaû. Laïi nöõa, dieät naày coù theå khieán cho aám laø khoâng, chaúng phaûi khoâng coù phaùp theå. Laïi nöõa, dieät naày döùt ba, nhieáp boán, boû naêm. Laïi nöõa, dieät naày laø moät vò, caùc thöù ñaïo quaû cuûa moät vò, tònh hoùa boán hoï, goïi laø phaùp voâ thöôïng. Laïi nöõa, dieät naày laø voâ laäu, ñaéc laø höõu laäu, voâ laäu dieät laø Phi hoïc Phi Voâ hoïc, ñaéc laø Hoïc, Voâ hoïc,

Phi hoïc Phi Voâ hoïc. Dieät laø khoâng troùi buoäc, ñaéc laø troùi buoäc, khoâng troùi buoäc. Dieät laø khoâng coù döùt, ñaéc laø tu ñaïo döùt, hoaëc khoâng döùt. dieät laø thuoäc veà dieät ñeá, ñaéc laø thuoäc veà khoå ñeá, taäp ñeá, ñaïo ñeá. Laïi nöõa, dieät naày laø thieän, laø thöôøng. Thieän naày ñaõ lìa aám, Thieän naày khoâng coù thöôïng, trung, haï, laø khoâng coù meù tröôùc, sau. Laïi nöõa, dieät naày laø quaû Sa-moân, chaúng phaûi Sa-moân, laø quaû Baø- la-moân, chaúng phaûi Baø-la-moân, laø quaû phaïm haïnh, chaúng phaûi phaïm haïnh, laø quaû ñaïo, chaúng phaûi ñaïo. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân kinh Phaät noùi: Neân chöùng dieät. Kinh Phaät noùi: Thaùnh ñeá khoå dieät ñaïo, neân bieát, neân tu. A-tyø-ñaøm noùi: Theá naøo laø phaùp tu? Ñaùp: Taát caû phaùp thieän höõu vi. Hoûi: Nhö A-tyø-ñaøm noùi: Taát caû phaùp thieän höõu vi ñeàu neân tu, vì

sao kinh Phaät chæ noùi tu ñaïo? Ñaùp: Vì ñaïo neân tu, neân taäp. Laïi nöõa, do ñaïo coù hai thöù tu: 1. Tu ñaéc. 2. Tu haønh. Ñaïo theá tuïc coù boán thöù tu: Tu ñaéc vaø tu haønh, tu ñoái trò, tu töø boû. Laïi nöõa, ñaïo naày luùc tu khoâng döùt töø duyeân aùi. Vôùi ñaïo theá tuïc, khi tu phaûi döùt töø duyeân aùi. Laïi nöõa, ñaïo naày luùc tu, taùnh cuûa ñaïo chæ hieän baøy, khoâng aån maát, coøn ñaïo theá tuïc, khi tu, taùnh ñaïo vöøa hieän baøy, vöøa aån giaáu, hieän baøy ñoái vôùi coõi Duïc, aån maát ôû Sô thieàn, cho ñeán hieän baøy ôû Voâ sôû höõu xöù, vaø aån maát ôû Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoûi: Ñaïo voâ laäu cuõng vaäy, lìa duïc coõi Duïc maø sinh Sô thieàn, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, sinh Phi töôûng Phi phi töôûng xöù chaêng? Ñaùp: Ñaïo theá tuïc ñoái vôùi xöù kia sinh baùo, chaúng phaûi ñaïo voâ laäu. Laïi nöõa, neáu tu ñaïo naày, thì seõ laøm toån bôùt, huûy hoaïi höõu, coøn khi tu ñaïo theá tuïc thì seõ taêng ích, nuoâi lôùn höõu. Laïi nöõa, neáu tu ñaïo naày thì seõ laøm cho höõu bò döùt döùt, noái tieáp, khoâng coøn taêng tröôûng phaùp sinh giaø beänh cheát. Coøn khi tu ñaïo theá tuïc thì khieán cho Höõu noái tieáp, taêng tröôûng phaùp sinh, giaø, beänh, cheát. Laïi nöõa, neáu tu ñaïo naày, laø ñaïo dieät khoå taäp, laø ñaïo dieät söï taêng tröôûng sinh, giaø, beänh, cheát. Khi tu ñaïo theá tuïc khi tu, laø ñaïo khoå taäp, laø ñaïo laøm taêng tröôûng sinh, giaø, beänh, cheát. Laïi nöõa, luùc tu ñaïo naày khoâng laáy chaáp thaân laøm sôû duyeân, cho ñeán khoâng rôi trong khoå ñeá, taäp ñeá. Coøn ñaïo theá tuïc thì tuy tu nhöng laáy chaáp thaân laøm sôû duyeân, cho ñeán rôi vaøo trong khoå ñeá, taäp ñeá. Laïi nöõa, khi tu ñaïo naày, khoâng vì giôùi, coõi sinh, laøm nhaân taêng tröôûng cho phaùp sinh töû, coøn ñaïo theá tuïc tu tuy vì giôùi, coõi sinh, nhöng laøm nhaân taêng tröôûng cho phaùp sinh töû. Laïi nöõa, luùc tu ñaïo naày coù theå döùt heát söï sanh töû cuûa giôùi, ñöôøng, döùt heát söï taêng tröôûng phaùp sinh töû. Coøn ñaïo theá tuïc duø tu nhöng khoâng theå döùt heát söï sanh töû cuûa giôùi, ñöôøng, söï taêng tröôûng phaùp sinh töû. Laïi nöõa, khi tu ñaïo naày laø Sa-moân, laø quaû Sa-moân, laø Baø-la- moân, laø quaû Baø-la-moân, laø phaïm haïnh, laø quaû phaïm haïnh, laø quaû höõu. Do nhöõng vieäc nhö theá v.v..., neân kinh Phaät chæ noùi tu ñaïo. Hoûi: Danh cuûa Thaùnh haïnh coù möôøi saùu thöù, coøn töï theå coù bao nhieâu thöù? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Danh coù möôøi saùu, theå coù baûy. Duyeân

vôùi boán haønh khoå, danh coù boán, theå cuõng coù boán. Duyeân vôùi boán haønh taäp, danh coù boán, theå coù moät. Duyeân nôi dieät ñaïo cuõng vaäy. Hoûi: Vì sao duyeân vôùi boán haønh khoå, danh coù boán, theå cuõng coù boán? Ñaùp: Duyeân vôùi boán haønh khoå laø ñoái trò gaàn veà ñieân ñaûo. Nhö ñieân ñaûo, danh coù boán, theå cuõng coù boán. Haønh naày cuõng vaäy. Lôøi bình: Neân noùi nhö vaäy: Veà haïnh Thaùnh, danh coù möôøi saùu, theå coù möôøi saùu. Nhö danh, theå, soá danh, soá theå, töôùng danh, töôùng theå, danh khaùc, theå khaùc, phaûi bieát cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Theå taùnh cuûa haïnh Thaùnh laø gì? Ñaùp: Theå taùnh laø tueä. Theå cuûa tueä kia laøhaønh, haønh haønh khaùc. Cuõng laø haønh sôû haønh neân chuùng töông öng vôùi phaùp theå. Khoâng phaûi laø haønh, haønh haønh khaùc cuõng laø haønh sôû haønh neân cuøng coù phaùp theå. Chaúng phaûi laø haønh chaúng haønh caùc haønh khaùc, laø haønh sôû haønh. Laïi coù thuyeát noùi: Haïnh Thaùnh laø phaùp taâm, taâm sôû. Neáu noùi raèng: Theå taùnh cuûa haønh Thaùnh laø phaùp taâm, taâm sôû. Theå taùnh cuûa phaùp töông öng laø haønh, haønh caùc haønh khaùc laø sôû haønh cuûa haønh. Phaùp theå baát töông öng laø chaúng phaûi haïnh, laø khoâng haønh caùc haïnh khaùc, laøm sôû haønh cuûa haønh. Laïi coù thuyeát noùi: Theå taùnh cuûa haïnh Thaùnh laø taát caû phaùp. Neáu noùi raèng: Theå taùnh cuûa haønh Thaùnh laø taát caû phaùp, thì phaùp theå töông öng laø haønh, haønh caùc haønh khaùc, haønh sôû haønh. Theå cuûa phaùp baát töông öng laø haønh, khoâng haønh caùc haønh khaùc, laø haønh sôû haønh. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Theå taùnh cuûa haønh Thaùnh laø tueä nhö tröôùc ñaõ noùi: Ñaây laø theå taùnh cuûa haønh, cho ñeán noùi roäng. Ñaõ noùi veà theå taùnh, veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø haønh voâ thöôøng, cho ñeán goïi laø haønh cuûa thöøa? Ñaùp: Do hai vieäc, neân laø voâ thöôøng: 1. Do choã taïo taùc. 2. Thuoäc veà duyeân. Choã taïo taùc: Ñoái töôïng ñöôïc taïo taùc cuûa taát caû phaùp höõu vi, chæ moät khoaûng saùt-na. Thuoäc veà duyeân: Ñoái ñaõi vôùi nhaân duyeân maø sinh ra ñau khoå eùp ngaët, nhö gaùnh gaùnh naëng, laø khoå ñoái vôùi kieán chaáp ngaõ sôû, neân laø khoâng, vì ñoái vôùi ngaõ kieán, neân laø voâ ngaõ. Nhaân nhö phaùp chuûng töû. Taäp nhö phaùp xuaát hieän, höõu nhö phaùp noái tieáp nhau vì coù theå sinh neân laø duyeân. Nhö ñaát seùt nhoài laïi, nhôø söï taäp hôïp cuûa baùnh xe, nöôùc, sôïi chæ v.v..., neân sinh ra bình. Chuû theå sinh kia cuõng gioáng nhö theá. Caùc aám döùt heát laø dieät, vì khoâng coù ba töôùng, neân laø chæ, vì laø thieän, laø thöôøng,

neân laø dieäu, laø lìa. Laïi, vì khoâng coù choã lìa, neân laø lìa, vì ñoái laïi vôùi taø ñaïo, neân laø ñaïo, vì ñoái laïi vôùi baát chaùnh, neân laø chaùnh. Vì coù theå tieán ñeán thaønh giaûi thoaùt neân laø daáu veát. Theå taùnh laø xuaát, vì khoâng chìm laën neân laø thöøa. Laïi nöõa, vì chaúng laø phaûi roát raùo, neân laø voâ thöôøng, vì nhö gaùnh naëng, neân laø khoå. Beân trong khoâng coù ngöôøi, khoâng coù taùc giaû, khoâng coù thoï giaû, vì khoâng coù ngöôøi noùi, cho neân khoâng, vì khoâng töï taïi,

neân voâ ngaõ, vì sinh neân laø nhaân, vì xuaát hieän neân laø taäp, vì troâi chaõy neân laø höõu, vì taïo ra töôùng neân laø duyeân. Vì khoâng noái tieáp, vì ñeàu noái tieáp neân laø dieät, vì daäp taét ba thöù löûa, neân laø chæ, vì khoâng coù khoå naõo, neân laø dieäu, vì khoâng coù loãi laàm, neân laø lìa, vì coù theå tröø boû neân laø ñaïo, vì phöông tieän töông öng, neân laø chaùnh. Vì coù theå ñaït ñeán chaùnh neân goïi laø daáu veát, vì roát raùo vöôït qua sinh töû, neân laø Thöøa. Hoûi: Khi thaáy khoå ñeá laø thaáy boán haønh khoå, laøvoâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, vì sao chæ noùi khoå ñeá khoâng noùi voâ thöôøng, khoâng, voâ ngaõ ñeá? Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, neân bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, neáu ñaõ noùi khoå ñeá, neân bieát laø ñaõ noùi voâ thöôøng, khoâng, voâ ngaõ ñeá. Laïi nöõa, haønh naày laø haønh khoâng chung, chæ ôû trong khoå ñeá, haønh voâ thöôøng ôû trong ba ñeá, haønh ôû trong taát caû phaùp khoâng, voâ ngaõ. Laïi nöõa, vì haønh naày traùi vôùi höõu, neân coù theå döùt boû sinh töû. Neáu coù thöùc uoáng, aên ngon ngoït, ñem cho treû nhoû noùi: Thöùc aên naày ñaéng, treû nghe vaäy taâm muoán boû, khoâng muoán aên. Laïi nöõa, haønh naày laø choã ø taát caû moïi ngöôøi ñeàu tin, nghóa laø ngu, trí, noäi ñaïo, ngoaïi ñaïo. Laïi nöõa, choã bieát cuûa trí laø kheùo phaân bieät, kinh Phaät noùi: Khoå trí laø nhaän bieát phaùp naøo? Ñaùp: Bieát khoå nhö choã nhaän bieát cuûa trí, choã hieåu cuûa hieåu, choã haønh cuûa haønh. Caên, nghóa cuûa caên, caûnh giôùi, ñoái töôïng cuûa caûnh giôùi, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh naày laø phaùp cuõ, laø caâu vaên cuõ, chö Phaät quaù khöù noùi haønh khoå cuûa khoå ñeá, nay Phaät cuõng noùi haønh khoå cuûa khoå ñeá. Hoûi: Khi thaáy taäp ñeá, thaáy boán haønh nhö taäp laø nhaân taäp höõu duyeân, vì sao chæ noùi taäp ñeá, khoâng noùi nhaân höõu duyeân ñeá. Ñaùp: Neân noùi maø khoâng noùi, neân bieát thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõu, neáu noùi Taäp ñeá, neân bieát laø ñaõ noùi veà thaân höõu duyeân ñeá. Laïi nöõa, choã nhaän bieát cuûa trí laø kheùo phaân bieät, kinh Phaät noùi: Taäp trí laø nhaän bieát phaùp naøo?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 16

Ñaùp: Vì bieát taäp nhö choã nhaän bieát cuûa trí, cho ñeán caûnh giôùi cuûa ñoái töôïng caûnh giôùi, cuõng noùi gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh naày laø phaùp cuõ, laø caâu vaên cuõ, Chö Phaät quaù khöù ñaõ noùi taäp haønh taäp ñeá, nay Ñöùc Phaät cuõng noùi Taäp ñeá taäp haønh. Hoûi: Khi kieán dieät, thaáy boán haønh dieät: Dieät, chæ, dieäu, ly. Vì sao chæ noùi Dieät ñeá, khoâng noùi: Chæ, dieäu, ly ñeá? Ñaùp: Ñaùng leõ phaûi noùi maø khoâng noùi, neân bieát thuyeát naày chöa troïn. Phaàn coøn laïi nhö trong phaàn Taäp ñeá noùi. Ñaïo ñeá theo nghóa cuõng noùi gioáng nhö theá. Dieät ñeá goïi laø Nieát-baøn, teân khoâng gioáng nhau, danh chaúng phaûi phaåm, goïi laø Voâ saéc, goïi laø Ñeä nhaát, goïi laø quaû Thaéng trí, goïi laø A-la- haùn, khoâng neân gaàn, khoâng neân tu, goïi laø coù theå thoï, goïi laø gaàn, goïi laø dieäu, goïi laø lìa, giaûi thích roäng, nhö Kieàn-ñoä Taïp. Phaät duøng Thaùnh ngöõ vì boán Thieân vöông noùi boán ñeá, hai hieåu roõ, hai khoâng hieåu roõ, Phaät thöông xoùt muoán laøm lôïi ích neân laïi duøng ngöõ Ñaø-tyø-la ñeå noùi boán ñeá: Y di, Di nó, Ñaïp bò, Ñaø ñaïp bò. Hai khoâng hieåu laø: 1. Hieåu. 2. Khoâng hieåu. Vì

xoùt thöông, muoán laøm ích lôïi, neân Ñöùc Theá toân ñaõ duøng ngöõ Di- leâ-xa ñeå noùi boán ñeá: Ma-xa-ñaâu-xa, Taêng-xa-ma, Taùt-baø-ña, Tyø- la-trí, ñoù goïi laø beân khoå, caû boán ñeàu ñöôïc hieåu. Hoûi: Phaät coù theå duøng ngöõ Thaùnh vì boán Thieân vöông noùi boán ñeá, khieán hoï coù theå hieåu khoâng? Neáu coù theå thì vì sao khoâng khieán cho hoï hieåu, neáu khoâng theå, laøm sao hieåu nhö keä ñaõ noùi laøm sao hieàu? Nhö keä noùi: Phaät duøng moät aâm noùi phaùp Maø hieän ngaàn aáy caùc thöù nghóa Chuùng sinh ñeàu cho rieâng vì mình Giaûng caùc phaùp, khoâng vì ngöôøi khaùc. Moät aâm laø Phaïm aâm. Hieän caùc thöù nghóa: Töùc neáu trong hoäi coù ngöôøi Chaân-ñan, thì cho raèng Phaät duøng ngöõ Chaân-ñan vì mình noùi phaùp. Neáu coù ngöôøi Thích ca, ngöôøi Daï ma na, ngöôøi Tha-la-ñaø, ngöôøi Ma-la-baø ngöôøi Khö-sa, ngöôøi Ñaâu-khö-la. Nhöõng ngöôøi nhö theá ôû trong hoäi, ñeàu nghó: Phaät duøng ngoân ngöõ cuûa mình, rieâng vì mình maø noùi phaùp. Neáu laø ngöôøi naëng veà tham duïc, thì Phaät seõ vì mình noùi baát tònh. Ngöôøi naëng veà giaän döõ, Phaät seõ vì mình noùi taâm töø. Keû naëng veà ngu si, Phaät seõ vì mình noùi phaùp duyeân khôûi. Chuùng sinh ñeàu cho Phaät vì mình maø

noùi. Caùc phaùp khoâng vì ngöôøi khaùc: Baáy giôø, trong chuùng hoäi ñeàu cho raèng, Phaät vì mình noùi phaùp, khoâng vì ngöôøi khaùc. Ñaùp: Neân noùi raèng: Phaät ñeàu coù theå. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao khoâng khieán ngöôøi khaùc hieåu? Ñaùp: Vì laøm ñaày ñuû taâm nhôù laïi cuûa caùc Thieân vöông. Hai vò Thieân vöông nghó raèng: Neáu Phaät vì ta duøng Thaùnh ngöõ noùi boán ñeá, thì ta coù theå hieåu. Moät Thieân vöông nghó raèng: Neáu Phaät duøng ngoân ngöõ Tyø-la noùi boán ñeá, thì ta coù theå hieåu. Moät vò Thieân vöông nghó raèng: Neáu Phaät duøng ngoân ngöõ Di-leâ-xa noùi boán ñeá, thì ta coù theå hieåu. Nhö yù nghó cuûa hoï, neân Phaät vì hoï noùi phaùp. Laïi nöõa, vì muoán hieän bieát aâm thanh, ngoân ngöõ cuûa chuùng sinh, neân hoaëc noùi Nhö lai chæ coù theå noùi Thaùnh ngöõ, khoâng theå noùi ngoân ngöõ khaùc. Vì muoán cho taâm ngôø vöïc nhö theá ñöôïc quyeát ñònh neân noùi nhö theá. Laïi nöõa, ngöôøi ñöôïc Phaät hoùa ñoä, hoaëc ñoái vôùi Nhö lai khoâng bieán ñoåi hình daïng, lôøi noùi maø ñöôïc Phaät hoùa ñoä. Hoaëc thay ñoåi hình daïng, lôøi noùi, ñoái vôùi Nhö lai, maø ñöôïc Phaät hoùa ñoä. Neáu khoâng bieán ñoåi hình daïng, lôøi noùi thì coù theå ñöôïc Phaät hoùa ñoä. Neáu ñaõ bieán ñoåi hình, lôøi noùi, maø ñöôïc Phaät hoùa ñoä thì khoâng theå hieåu. Nghe noùi Ñöùc Phaät ôû nöôùc Ma-giaø-ñaø, vì Toân giaû Phaát Ca-La- Baø- La neân ñaõ ñi boä, suoát möôøi hai do-tuaàn, laøm cho möôøi vaïn chuùng sinh ñeàu ñöôïc thaáy ñeá, ñeàu do khoâng bieán ñoåi hình daïng, ngoân ngöõ. Neáu bieán ñoåi hình daïng, ngoân ngöõ, thì caùc chuùng sinh kia seõ khoâng theå thaáy ñeá. Neáu chuùng sinh neân thaáy Nhö lai bieán hieän hình daïng, ngoân ngöõ, maø ñöôïc hoùa ñoä, maø neáu khoâng bieán ñoåi hình daïng, ngoân ngöõ, thìseõ khoâng ñöôïc Phaät hoùa ñoä. Laïi coù thuyeát noùi: Khoâng theå. Vì chaúng phaûi caûnh giôùi cuûa Theá toân, khoâng theå taïo ra caûnh giôùi, Phaät duø ñöôïc töï taïi, nhöng khoâng theå duøng tai ñeå thaáy saéc, duøng maét ñeå nghe tieáng. Hoûi: Neáu vaäy thì laøm sao hieåu ñöôïc nghóa keä? Ñaùp: Ñaây laø lôøi khen ngôïi Nhö lai, lôøi khen thaùi quaù. Nhö Tyø-baø Xaø-baø-ñeà

noùi raèng: Nhö lai thöôøng ñònh, vì kheùo an truï trong nieäm, tueä, Nhö lai khoâng nguû, vì ñaõ lìa caùc caùi. Cuõng theá, ñeàu laø lôøi khen ngôïi Nhö lai heát söùc toát ñeïp. Laïi nöõa, tieáng noùi cuûa Nhö lai, coù theå cuøng khaép taát caû caûnh giôùi, nhö ñieàu chuùng sinh kia ñaõ nghó ñeàu coù theå noùi. Ngoân ngöõ nöôùc Taàn cuûa Nhö lai hôn haún ngöôøi sinh trong nöôùc Taàn. Neáu Nhö lai noùi tieáng Di-

leâ-xa, thì seõ hôn haún ngöôøi sinh trong Di-leâ-xa. Laïi nöõa, ngoân ngöõ cuûa Nhö lai hoài chuyeån nhanh choùng. Neáu noùi ngoân ngöõ nöôùc Taàn, keá noùi ngoân ngöõ cuûa Thích Ca, vì hoài chuyeån nhanh choùng, neân ngöôøi nghe cho laø cuøng luùc. Kinh Phaät noùi: Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, caùc thaày ñaõ nghe noùi noùi ñeán töø ngöôøi khaùc ñoái vôùi phaùp haõy tö duy, chaùnh quaùn, sinh trí nhaõn, giaùc ngoä saùng suoát. Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, ta caàn phaûi bieát! Caùc thaày ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc. Noùi roäng nhö treân. Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, ta ñaõ bieát, ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc. Noùi roäng nhö treân. Taäp dieät ñaïo cuõng noùi gioáng nhö theá. Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, caùc thaày ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc. Noùi roäng nhö treân laø noùi veà vò tri duïc tri caên. Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, ta caàn phaûi bieát! Caùc thaày ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc, noùi roäng nhö treân laø noùi veà tri caên. Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày ta ñaõ bieát, ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc, noùi roäng nhö treân laø noùi veà tri dó caên. Cuõng theá moãi ñeá khaùc, ba laàn chuyeån sinh ra ba caên cuõng vaäy. Toân giaû Ñaït-ma-ña-la noùi raèng: Ta tö duy veà phaùp ñaõ noùi naày, maø khaép mình noåi oác, nghóa Nhö lai ñaõ noùi khoâng coù traùi nhau, khoâng maát thöù lôùp. Nay thuyeát ñaõ noùi ôû ñaây maát thöù lôùp. Vì sao? Vì trong thuyeát naày tröôùc noùi tri dó caên, sau noùi Vò tri duïc tri caên. Phaùp quaùn nhö theá chaúng phaûi ñoái töôïng quaùn cuûa Phaät, Bích-chi Phaät, Thanh vaên. Vì sao? Vì tröôùc khoâng coù Tri dó caên, sau khôûi Vò tri duïc tri caên hieän ôû tröôùc. Nghóa laø neáu muoán boû nhöõng lôøi ñaõ noùi naày thì khoâng theå. Vì sao? Vì ñaây laø nhöõng lôøi ñaàu tieân cuûa Nhö lai, ñaõ coù naêm Tyø- kheo, taùm vaïn chö Thieân laøm chöùng. Neáu muoán khoâng boû nhöõng lôøi ñaõ noùi naày, thì seõ maát thöù lôùp. Toân giaû kia duø coù yù nghó aáy, nhöng khoâng boû thuyeát naày, chæ söûa cho ñuùng vaên cuûa Toân giaû, döùt Kinh aáy neân noùi raèng: Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, caùc thaày ñaõ nghe noùi töø ngöôøi khaùc, ñoái vôùi phaùp tö duy chaùnh quaùn, sinh trí nhaõn hieåu bieát saùng suoát, laø taäp Thaùnh ñeá, laø dieät Thaùnh ñeá, laø ñaïo Thaùnh ñeá (noùi roäng nhö treân). Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày, ta caàn phaûi bieát, khoå ñeá, taäp ñeá naày, ta caàn phaûi döùt. Khoå dieät ñeá naày ta caàn phaûi chöùng. Khoå dieät ñaïo ñeá naày, ta caàn phaûi tu (noùi roäng nhö treân). Caùc Tyø-kheo! Khoå Thaùnh ñeá naày ta ñaõ bieát, khoå ñeá, taäp ñeá naày ta ñaõ döùt. Khoå dieät ñeá naày ta ñaõ chöùng khoå dieät ñaïo ñeá naày ta ñaõ tu (noùi roäng nhö treân). Neáu noùi nhö theá, thì khoâng maát thöù lôùp. Luùc thuaän theo kieán ñeá,

ngöôøi A-tyø-ñaøm noùi nhö theá naày: Vaên kinh khoâng neân söûa laïi. Vì sao? Vì caùc ñaïi Luaän sö ôû quaù khöù vôùi trí tueä saùng suoát, caên cô nhaïy beùn coøn khoâng ñính chaùnh vaên kinh, huoáng chi Toân giaû Ñaït-ma-ña-la vôùi caên cô nhaïy beùn vaø trí tueä khoâng baèng ngöôøi tröôùc. Hoûi: Neáu vaäy thì thuyeát ñaõ noùi ôû ñaây haù khoâng traùi vôùi thöù lôùp hay sao? Ñaùp: Coù hai thöù thuaän theo: 1. Tuøy thuaän theo ñieàu ñaõ noùi. 2. Tuøy thuaän nôi kieán ñeá. Do thuaän theo ñieàu ñaõ noùi, neân Ñöùc Theá toân noùi raèng: Vì thuaän theo thaáy ñeá. Toân giaû Ñaït-ma-ña-la noùi nhö theá naày: Toân giaû Ba-xa noùi: ÔÛ ñaây khoâng noùi vò tri duïc tri caên, tri dó caên. ÔÛ ñaây noùi: Do vaên tueä, tö tueä nôi coõi Duïc cuûa Boà-taùt, luùc Boà-taùt ngoài döôùi coäi caây Boà-ñeà ñaõ laäp ra phöông tieän haønh quaùn nhö theá. Hoûi: Neáu vaäy thì vôùi thuyeát naày laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Caùc Tyø-kheo, baáy giôø, ta ñaõ chöùng ñöôïc ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng. Vaäy coù phaûi Nhö lai ñaõ do vaên tueä, tö tueä ôû coõi Duïc maø ñaït ñöôïc Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc Voâ thöôïng? Ñaùp: Xöa khi coøn laøm Boà-taùt, Nhö lai ñaõ laäp ra phöông tieän quaùn haønh nhö theá, ñaõ duøng vaên tueä, tö tueä ôû coõi Duïc ñeå quaùn caùc phaùp, phaùt sinh trí tueä saùng suoát, loaïi tröø nghóa ngu toái, chaéc chaén ñöôïc ñaïo quaû Chaùnh ñaúng chaùnh giaùc voâ thöôïng. Nhö ngöôøi tröôùc duøng da soáng che maët, sau ñoù vöùt boû ñi, duøng laù Sa-la che laáp maët, noù chæ gaây chöôùng ngaïi cho maët raát ít oûi, vi teá. Boà-taùt kia cuõng gioáng nhö theá. Caùc Tyø-kheo! Ta ñaõ ba laàn chuyeån möôøøi hai haønh cuûa boán ñeá, phaùt sinh trí nhaõn ñöôïc hieåu bieát saùng suoát. Hoûi: Vôùi ba laàn chuyeån möôøi hai haønh cuûa boán ñeá nhö vaäy, leõ ra phaûi coù boán möôi taùm haønh, vì sao chæ noùi ba laàn chuyeån möôøi hai haønh cuûa boán ñeá? Ñaùp: Ñaây laø ba laàn noùi phaùp möôøi hai haønh, khoâng quaù möôøi hai. Phaàn coøn laïi noùi roäng nhö Taïp keàn ñoä. Hoûi: Boán Thaùnh ñeá naày, neáu laø theå döùt, cuõng laø duyeân vôùi döùt phaûi khoâng? Ñaùp: Hoaëc laø theå döùt, chaúng phaûi duyeân vôùi döùt. Hoaëc laø duyeân vôùi döùt, chaúng phaûi theå döùt, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Theå döùt, chaúng phaûi duyeân vôùi döùt: Laø khoå ñeá, taäp ñeá duyeân voâ laäu phaùp khoâng coù duyeân.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 20

2. Duyeân döùt, chaúng phaûi theå döùt: Laø ñaïo ñeá duyeân vôùi phaùp höõu laäu. 3. Theå döùt, duyeân döùt: Laø khoå ñeá, taäp ñeá duyeân vôùi phaùp höõu laäu. 4. Khoâng phaûi laø theå döùt, chaúng phaûi duyeân döùt: Laø Ñaïo ñeá duyeân vôùi phaùp voâ laäu, voâ duyeân vôùi taát caû dieät ñeá. Boán thieàn laø Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán cho ngöôøi hoaøi nghi ñöôïc quyeát ñònh. Thuyeát cuûa Phaùi Ba-giaø-la-na noùi: Theá naøo laø Sô thieàn? Ñaùp: Naêm aám thieän thuoäc veà Sô thieàn, cho ñeán theá naøo laø ñeä Töù thieàn? Ñaùp: Naêm aám thieän thuoäc veà boán thieàn, trong thieàn ñoù, noùi laø thieàn thieän, khoâng noùi nhieãm oâ voâ kyù khoâng aån moät. Hoaëc noùi thieàn chæ laø thieän, chaúng phaûi nhieãm oâ voâ kyù khoâng aån moät. Nay vì muoán quyeát ñònh noùi thieàn laø thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät, neân soaïn luaän naày. Boán thieàn laø: Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn.

Hoûi: Vì sao goïi laø Thieàn? Vì döùt tröø kieát, neân goïi laø Thieàn, hay vì chaùnh quaùn neân goïi laø Thieàn? Neáu do döùt kieát neân goïi laø Thieàn, thì trong coõi Voâ saéc cuõng coù ñònh coù theå döùt kieát, leõ ra cuõng goïi laø Thieàn? Neáu do chaùnh quaùn neân goïi laø thieàn thì trong coõi Duïc cuõng coù ñònh coù theå chaùnh quaùn, cuõng neân goïi laø Thieàn Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì döùt tröø kieát, neân goïi laø Thieàn. Hoûi: Neáu vaäy thì trong coõi Voâ saéc cuõng coù ñònh coù theå döùt tröø kieát, leõ ra neân goïi laø Thieàn? Ñaùp: Neáu ñònh coù theå döùt tröø kieát baát thieän, voâ kyù thì laø thieàn. Ñònh Voâ saéc duø coù theå döùt tröø kieát voâ kyù, nhöng vì khoâng theå döùt kieát baát thieän, neân khoâng goïi laø thieàn. Hoûi: Neáu noùi nhö theá, thì chæ nöông Vò chí laø thieàn. Vì sao? Vì coù theå döùt tröø kieát baát thieän, voâ kyù? Ñaùp: ÔÛ ñaây noùi ñoái trò loãi laàm. Ñoái trò coù hai thöù: Ñoái trò loãi laàm vaø ñoái trò döùt tröø Ñòa treân duø khoâng coù ñoái trò döùt tröø kieát baát thieän, nhöng vaãn coù ñoái trò loãi laàm. Hoûi: Neáu noùi raèng: Ñòa treân dieät phaùp trí, ñaïo phaùp trí, taát caû tyû trí, thì khoâng goïi laø thieàn. Vì sao? Vì ñoái vôùi kieát coõi Duïc, khoâng theå taïo ra ñoái trò döùt tröø, ñoái trò loãi laàm? Ñaùp: Maëc duø chaúng phaûi hoaøn toaøn giôùi, hoaøn toaøn ñòa, nhöng trong giôùi ñoù ñòa ñoù coù khaû naêng taïo ra ñoái trò loãi laàm cho kieát coõi Duïc, vì coù theå, neáu khoâng theå cuõng ñöôïc goïi laø thieàn.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 21

Laïi nöõa, trong thieàn, ngaên chaën phaàn ít, coù phaàn ít cuøng vôùi kieát coõi Duïc taïo söï ñoái trò döùt tröø vaø ñoái trò loãi laàm ôû coõi Voâ saéc thaõy ñeàu ngaên döùt, cho ñeán khoâng moät saùt-na cuøng vôùi kieát coõi Duïc taïo ra söï ñoái trò döùt tröø vaø ñoái trò loãi laàm. Toân giaû Cuø-sa noùi: Saùu ñòa naày hoaøn toaøn coù theå cuøng vôùi kieát coõi Duïc taïo ra söï ñoái trò döùt tröø vaø ñoái trò loãi laàm. Do thieàn Vò chí môùi xuaát hieän neân döùt tröø kieát coõi Duïc, caùc thieàn khaùc thì khoâng döùt, vì thieàn Vò chí ñaõ döùt. Nhö söï saùng suoát maët trôøi luùc môùi moïc, giöõa ngaøy vaø buoåi chieàu, hoaøn toaøn traùi vôùi boùng toái. Nhöng luùc maët trôøi môùi moïc thì coù theå xua tan boùng toái ban ñeâm. Vaøo giöõa vaø xeá chieàu, tuy traùi vôùi boùng toái, nhöng khoâng xua tan boùng toái, do luùc maët trôøi môùi moïc ñaõ xua tan. Cuõng nhö saùu ngöôøi cuøng coù moät keû thuø, baøn vôùi nhau: Chuùng ta neáu ngöôøi naøo gaëp keû thuø tröôùc, thì gieát ngay haén ta. Trong saùu ngöôøi naày, coù moät ngöôøi gaëp ñöôïc keû thuø vaø gieát keû aáy, naêm ngöôøi coøn laïi tuy ñoái vôùi keû kia ñeàu laø keû thuø caû, nhöng khoâng gieát, vì ngöôøi kia ñaõ gieát roài. Nhö ngöôøi mang saùu caây ñeøn xoay vaàn ñi vaøo ngoâi nhaø toái. Mang caây ñeøn thöù nhaát ñeå xua tan ñöôïc boùng toái trong ngoâi nhaø aáy, naêm ngoïn ñeøn coøn laïi, tuy traùi vôùi boùng toái, nhöng khoâng xua tan boùng toái, vì ngoïn ñeøn thöù nhaát ñaõ xua tan roài. Cuõng vaäy, trong saùu ñòa, tuy cuøng vôùi kieát coõi Duïc taïo söï ñoái trò döùt tröø, ñoái trò loãi laàm, nhöng do thieàn Vò chí luùc môùi sinh ñaõ döùt tröø kieát coõi Duïc, neân caùc ñòa coøn laïi khoâng döùt, vì thieàn Vò chí tröôùc ñaõ döùt roài. Neáu saùu ñòa taïo ra söï ñoái trò döùt tröø kieát coõi Duïc, thì döïa vaøo thieàn caên baûn, luùc ñaït ñöôïc quyeát ñònh ñuùng ñaén, bieát nôi coõi Duïc do kieán ñaïo döùt tröø, töùc khoâng coù sai khaùc, cuõng khoâng

neân chöùng ñaéc giaûi thoaùt. Do döïa vaøo thieàn caên baûn ñaït ñöôïc quyeát ñònh ñuùng ñaén, neân ñoái vôùi phieàn naõo do kieán ñaïo coõi Duïc döùt tröø coù chöøng haïn chöùng ñaéc giaûi thoaùt. Vì vieäc aáy neân bieát, saùu ñòa hoaøn toaøn coù söï ñoái trò döùt tröø vaø ñoái trò loãi laàm ñoái vôùi phieàn naõo coõi Duïc. Laïi nöõa, neáu ñònh döùt tröø roát raùo kieát do kieán ñaïo tu ñaïo döùt tröø thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc tuy döùt tröø roát raùo kieát do tu ñaïo döùt, nhöng khoâng döùt tröø kieát do kieán ñaïo döùt. Laïi nöõa, neáu ñònh coù theå döùt tröø kieát duyeân khaép thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc tuy coù theå döùt tröø kieát, nhöng khoâng theå duyeân khaép ñònh coõi Duïc, hoaëc tuy coù theå duyeân khaép nhöng khoâng theå döùt tröø kieát. Thieàn ñònh coù theå duyeân khaép cuõng coù theå döùt tröø kieát. Laïi nöõa, neáu ñònh vaø naêm aám cuøng sinh khôûi taïo söï nöông döïa thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc chæ cuøng vôùi boán aám cuøng sinh khôûi, taïo söï nöông döïa, neân khoâng goïi laø thieàn

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 22

Laïi nöõa, neáu ñònh coù boán chi, naêm chi, thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc khoâng coù boán chi, naêm chi, neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu coù xöù vui thích ñaïo thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc khoâng coù vui thích ñaïo neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu ñònh coù theå cuøng vôùi ñaïo taïo söï nöông döïa, thì goïi laø thieàn. Ñònh Voâ saéc khoâng theå cuøng vôùi ñaïo taïo söï nöông döïa, neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu ñònh coù ba thöù thò hieän thì goïi laø thieàn: Ñònh Voâ saéc vì khoâng coù ba thöù thò hieän, neân khoâng ñöôïc goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu ñònh coù ba caên voâ laäu thì goïi laø thieàn, ñònh Voâ saéc vì khoâng ñuû ba caên voâ laäu, neân khoâng goïi laø thieàn. Ba ñaïo cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, neáu coù xöù cuûa hai ñaïo thì goïi laø thieàn. Hai ñaïo laø: Kieán ñaïo vaø tu ñaïo. Nhaãn ñaïo trí ñaïo, phaùp ñaïo trí tyû ñaïo trí. Vì trong Voâ saéc khoâng thaáy ñaïo, nhaãn ñaïo, phaùp ñaïo trí, neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, coù thuyeát noùi: Do chaùnh quaùn neân goïi laø thieàn. Hoûi: Neáu vaäy, coõi Duïc cuõng coù chaùnh quaùn, leõ ra goïi laø thieàn? Ñaùp: Neáu ñònh coù theå chaùnh quaùn, cuõng coù theå döùt tröø kieát, thì ñöôïc goïi laø thieàn. Maëc duø ñònh coõi Duïc coù theå chaùnh quaùn, nhöng khoâng theå döùt tröø kieát, neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu ñònh beàn chaéc noái tieáp nhau, truï laâu, yù ra vaøo khoâng xaû thì goïi laø thieàn. Vì ñònh coõi Duïc traùi vôùi ñònh naày, neân khoâng goïi laø thieàn. Laïi nöõa, neáu coù teân ñònh, cuõng coù coâng duïng cuûa ñònh, thì goïi laø thieàn. Ñònh ôû coõi Duïc tuy coù teân ñònh, nhöng khoâng coù coâng duïng cuûa ñònh, gioáng nhö ñoøn tay ñaép baèng ñaát coù teân ñoøn tay, nhöng khoâng coù coâng duïng cuûa ñoøn tay. Thieàn ñònh vöøa nhö ñoøn tay goã, vöøa coù teân ñoøn tay, cuõng coù coâng duïng cuûa ñoøn tay. Laïi nöõa, neáu ñònh khoâng bò lay ñoäng do gioù thoåi nhieãu loaïn, thì goïi laø thieàn. Coøn ñònh coõi Duïc thì bò gioù nhieãu loaïn laøm lay ñoäng, neân khoâng goïi laø thieàn. Gioáng nhö ngoïn ñeøn ñaët ôû ngaõ tö ñöôøng, bò gioù thoåi lay ñoäng. Vì thieàn ñònh khoâng bò lay ñoäng do gioù thoåi nhieãu loaïn, neân goïi laø thieàn. Cuõng nhö ngoïn ñeøn trong nhaø khoâng bò gioù thoåi laøm lay ñoäng. Ñònh kia cuõng gioáng nhö theá. Thieàn coù möôøi taùm chi: Sô thieàn coù

naêm chi laø: Giaùc, quaùn, hyû, laïc, nhaát taâm. Ñeä Nhò thieàn coù boán chi laø noäi: Tín, hyû, laïc, nhaát taâm. Ñeä Tam thieàn coù naêm chi: Xaû, nieäm, tueä, laïc, nhaát taâm. Ñeä Töù thieàn coù boán chi: Khoâng khoå khoâng vui, xaû nieäm, nhaát taâm.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 23

Hoûi: Danh cuûa chi thieàn coù möôøi taùm, theå coù bao nhieâu. Ñaùp: Danh coù möôøi taùm, theå möôøi moät. Sô thieàn coù naêm chi: Danh coù naêm, theå cuõng coù naêm. Ñeä Nhò thieàn theâm moät chi, ñoù laø noäi tín. Ñeä Tam thieàn theâm boán chi: Xaû nieäm, tueä, laïc. Ñeä Töù thieàn theâm moät chi, ñoù laø khoâng khoå, khoâng vui. Cho neân chi thieàn, danh coù möôøi taùm, theå coù möôøi moät. Laïi coù thuyeát noùi: Chi thieàn danh coù möôøi taùm, theå coù möôøi. Vì sao? Vì laïc cuûa Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeàu cuøng laø moät chi laïc. Khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì laïc cuûa Sô thieàn khaùc vôùi laïc cuûa ñeä Nhò thieàn, khaùc vôùi laïc cuûa ñeä Tam thieàn. Laïc cuûa Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn laø laïc khinh an. Laïc cuûa ñeä Tam thieàn laø thoï laïc. Laïc cuûa Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, laø thuoäc veà haønh aám. Laïc ñeä Tam thieàn thuoäc veà thoï aám. Cho neân, nhö tröôùc noùi laø toát. Nhö danh theå, soá danh, soá theå, cho ñeán bieát danh, bieát theå, cuõng noùi gioáng nhö theá. Hoûi: Phaùp naøo laø thieàn, Phaùp naøo goïi laø chi? Ñaùp: Nhaát taâm laø thieàn, phaàn khaùc laø chi. Hoûi: Neáu vaäy, Sô thieàn, ñeä Tam thieàn coù boán chi, ñeä Nhò thieàn, ñeä Töù thieàn coù ba chi? Ñaùp: Nhaát taâm laø thieàn cuõng laø chi thieàn, caùc thöù khaùc laø chi, chaúng phaûi thieàn, nhö chaùnh kieán laø chi ñaïo caùc phaùp coøn laïi laø chi chaúng phaûi thieàn, nhö chaùnh kieán laø ñaïo, laø chi ñaïo, caùc phaùp khaùc laø chi ñaïo. Nhö Traïch phaùp giaùc laø giaùc, laø chi giaùc, phaàn coøn laïi laø chi giaùc. Khoâng aên phi thôøi laø trai, laø chi trai, phaàn coøn laïi laø chi trai. Cuõng theá, nhaát taâm laø thieàn, cuõng laø chi thieàn. Ñaây laø theå taùnh cuûa chi thieàn, cho ñeán noùi roäng. Ñaõ noùi veà theå taùnh cuûa chi thieàn. Veà lyù do nay seõ noùi: Vì sao goïi laø chi? Chi laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi: Nghóa cuøng gaùnh vaùc laø nghóa chi. Nghóa trôû neân vieäc lôùn laø nghóa chi. Nghóa beàn chaéc, hôn heát laø ng- hóa chi, nghóa khaùc bieät laø nghóa chi. Nghóa thuaän theo laø nghóa chi: Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa kia, neân laäp chi. Ñeàu gaùnh vaùc trôû thaønh vieäc lôùn, beàn chaéc, thuø thaéng cuõng gioáng nhö theá. Nghóa khaùc bieät laø nghóa chi: nhö quaân khaùc nhau, goïi laø chi quaân, nhö xe khaùc bieät, goïi laø chi xa. Cuõng theá, vì thieàn khaùc bieät, neân goïi laø chi thieàn. Cho neân, nghóa thuaän theo laø nghóa chi, cho ñeán noùi roäng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 24

Hoûi: Neáu laø chi Sô thieàn cuõng laø chi cuûa Nhò thieàn? Ñaùp: Hoaëc laø chi Sô thieàn, chaúng phaûi chi cuûa Nhò thieàn, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Chi Sô thieàn chaúng phaûi chi Nhò thieàn: Laø giaùc quaùn. 2. Chi ñeä Nhò thieàn, chaúng phaûi chi Sô thieàn: Laø ñöùc tin beân trong. 3. Chi Sô thieàn, chi ñeä Nhò thieàn: Hyû, Laïc nhaát taâm. 4. Khoâng phaûi chi Sô thieàn, chaúng phaûi chi ñeä

Nhò thieàn: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Neáu laø chi Sô thieàn, cuõng laø chi ñeä Tam thieàn? Cho ñeán noùi roäng nôi boáân tröôøng hôïp: 1. Chi Sô thieàn, chaúng phaûi chi ñeä Tam thieàn: Giaùc, quaùn, hyû, laïc. 2. Chi ñeä Tam thieàn, chaúng phaûi chi Sô thieàn: Xaû, nieäm, tueä, laïc. 3. Chi Sô thieàn, laø chi ñeä Tam thieàn: Laø nhaát taâm. 4. Chaúng phaûi laø chi Sô thieàn, cuõng chaúng phaûi chi ñeä Tam thieàn: tröø ngaàn aáy vieäc treân. Neáu laø chi Sô thieàn, cuõng laø chi ñeä Töù thieàn, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Chi Sô thieàn, chaúng phaûi chi ñeä Töù thieàn: laø giaùc, quaùn, hyû, laïc. 2. Chi ñeä Töù thieàn, chaúng phaûi chi Sô thieàn: Khoâng khoå, khoâng vui, xaû nieäm. 3. Laø Chi Sô thieàn, cuõng laø chi ñeä Töù thieàn: Nhaát taâm. 4. Chaúng phaûi laø chi Sô thieàn, chaúng phaûi chi ñeä Töù thieàn: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Laø chi ñeä Nhò thieàn, cuõng laø chi ñeä Tam thieàn, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Chi ñeä Nhò thieàn chaúng phaûi chi ñeä Tam thieàn: Tín beân trong, hyû laïc. 2. Chi ñeä Tam thieàn chaúng phaûi chi ñeä Nhò thieàn: Xaû nieäm, tueä laïc. 3. Chi ñeä Nhò thieàn, cuõng laø chi ñeä Tam thieàn: Laø nhaát taâm. 4. Khoâng phaûi laø chi ñeä Nhò thieàn, cuõng chaúng phaûi chi ñeä Tam thieàn: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Cho ñeán boán tröôøng hôïp cuûa ñeä Tam thieàn, traûi qua ñeä Töù thieàn, neân tuøy töôùng maø noùi. Hoûi: Nhö khinh an, xaû coù trong taát caû ñòa, vì sao Sô thieàn, ñeä Nhò

thieàn laäp khinh an, khoâng laäp xaû? Ñeä tam, ñeä Töù thieàn laäp xaû, khoâng laäp khinh an? Ñaùp: Tröôùc noùi raèng: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi. Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa kia thì laäp chi. Vì khinh an thuaän theo nôi Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, neân laäp chi. Vì xaû thuaän theo nôi ñeä tam, ñeä Töù thieàn, neân laäp chi. Laïi nöõa, vì theá duïng thuø thaéng, laïi che laáp laãn nhau. Cuõng theá duïng cuûa khinh an thuø thaéng nôi Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn neân che laáp xaû. Vì theá duïng cuûa xaû thuø thaéng nôi ñeä tam, ñeä Töù thieàn, neân che laáp khinh an. Hoûi: Hai phaùp naày laïi che laáp laãn nhau laø theá naøo? Ñaùp: Vì choã haønh traùi nhau. Nhö moät ngöôøi cuøng luùc vöøa ñi, vöøa ñöùng, vöøa nguû, vöøa thöùc, hoaøn toaøn traùi nhau. Hai phaùp kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, ñoái trò naêm thöùc coõi Duïc vaø vì thaân thoâ, neân Sô thieàn laäp khinh an laøm chi. Ñoái trò ba thöùc cuûa Sô thieàn vaø vì thaân thoâ, neân ñeä Nhò thieàn laäp khinh an laøm chi. Vì ñeä Nhò thieàn khoâng coù thaân thoâ, neân ñeä Tam thieàn khoâng laäp khinh an laøm chi. Vì ñeä Tam thieàn khoâng coù thaân thoâ, neân ñeä Töù thieàn khoâng laäp khinh an laøm chi. Laïi nöõa, do Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn coù hyû nhieãm oâ. Do vieäc aáy, neân Phaät noùi raèng: Neân khinh an, khoâng neân xaû. Vì theá Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn laäp khinh an laøm chi. Ñeä tam, ñeä Töù thieàn khoâng coù hyû nhieãm oâ, cho neân caùc haïnh Thaùnh ñeàu xaû. Laïi nöõa, do khinh an cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn, luùc sinh sôû duyeân cuûa höõu. Nhö noùi: Neáu khi taâm vui möøng, thì thaân caûm thaáy khinh an. Khinh an cuûa ñeä tam, ñeä Töù thieàn, luùc sinh khoâng coù sôû duyeân. Cho neân caùc haïnh Thaùnh ñeàu xaû. Hoûi: Tin beân trong, taát caû ñòa ñeàu coù, vì sao ñòa thieàn thöù hai laäp chi, chaúng phaûi Sô thieàn? Ñaùp: Tröôùc noùi raèng: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi. Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa

kia thì laäp chi. Tín noäi vì thuaän theo ôû ñòa thieàn thöù hai, neân laäp chi. Laïi nöõa, giaùc quaùn cuûa Sô thieàn nhö löûa, thaân thöùc nhö buøn nhô laøm cho taâm bò khuaáy ñoäng, vaån ñuïc. Nieàm tin khoâng saùng saïch, nhö trong vuõng buøn nhô, noùng, neân hình töôïng khoâng hieän. Ñeä Nhò thieàn khoâng coù löûa giaùc quaùn, buøn nhô, thaân thöùc, neân nieàm tin saùng saïch. Nhö nöôùc trong, maùt, taát nhieân hình töôïng seõ aûnh hieän. Nieàm tin cuûa ñeä Nhò thieàn kia cuõng gioáng nhö theá.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 26

Laïi nöõa, haønh giaû truï ñeä Nhò thieàn, ñaõ lìa duïc ôû giôùi, lìa duïc ôû ñòa, sinh loøng tin roäng lôùn. Haønh giaû ñaõ lìa duïc coõi Duïc baát ñònh, khôûi Sô thieàn hieän ôû tröôùc, nghó raèng: Ta ñaõ lìa ñöôïc coõi Duïc baát ñònh, chaúng bieát Duïc coõi ñònh laø coù theå lìa hay khoâng? Veà sau, seõ lìa duïc Sô thieàn, khôûi Nhò thieàn hieän ra ôû tröôùc. Baáy giôø, ñaõ lìa duïc ôû giôùi, lìa duïc ôû ñòa, sinh loøng tin roäng lôùn. Nhö duïc cuûa ñòa Sô thieàn coù theå lìa, neân bieát taát caû ñòa, cho ñeán duïc cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù ñeàu coù theå lìa. Vì vieäc naày neân tín cuûa Nhò thieàn laäp chi, Sô thieàn khoâng laäp. Hoûi: Nieäm, tueä coù trong taát caû ñòa, vì sao ñòa thieàn thöù ba ñöôïc laäp chi, chaúng phaûi ñòa khaùc? Ñaùp: Tröôùc noùi raèng: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi. Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa thieàn kia thì laäp chi, vì nieäm, tueä thuaän theo nôi ñeä Tam thieàn neân laäp chi. Laïi nöõa, ñaïo cuûa ñeä Tam thieàn, thöôøng coù caùc trôû ngaïi. Ñòa mình cuõng coù trôû ngaïi, ñòa khaùc cuõng coù trôû ngaïi. Ñaïo ñòa khaùc coù nhieàu caùc trôû ngaïi, nghóa laø hyû cuûa ñeä Nhò thieàn noåi, chìm, nheï nhaøng, voäi vaõ, gioáng nhö La-saùt, khieán haønh giaû khi lìa duïc ñeä Tam thieàn, sinh ra caùc suy yeáu lui suït. Vì ñoái vôùi vieäc naày, neân ñeä Tam thieàn laäp Nieäm laøm chi. Cho neân Phaät noùi: Caùc thaày neân chaùnh nieäm, chôù ñeå cho Hyû cuûa ñeä Nhò thieàn laøm noåi chìm. Trôû ngaïi cuûa ñòa mình, nghóa laø laïc thoï cuûa ñeä Tam thieàn laø taát caû laïc hôn heát trong sinh töû, laøm cho haønh giaû öa ñaém, khoâng theå lìa duïc cuûa ñòa treân. Do vieäc aáy, neân tueä cuûa ñeä Tam thieàn laäp chi. Vì theá neân Phaät noùi raèng: Caùc thaày ñoái vôùi laïc aáy, chôù sinh tham ñaém, khoâng caàu phaùp lìa duïc cuûa ñòa treân. Hoûi: Nieäm, tueä coù trong taát caû ñòa, vì sao ñòa thieàn thöù tö laïi laäp nieäm laøm chi, khoâng laâp tueä laøm chi? Ñaùp: Tröôùc, noùi raèng: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi. Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa thieàn kia thì laäp chi, thì nieäm vì thuaän theo nôi ñeä Töù thieàn neân laäp chi, vì tueä khoâng thuaän theo, neân khoâng laäp chi. Laïi nöõa, ñaïo cuûa ñeä Töù thieàn coù nhieàu caùc trôû ngaïi. Ñòa khaùc coù trôû ngaïi. Ñòa cuûa mình khoâng coù trôû ngaïi: Laïc thoï cuûa ñòa ñeä Tam thieàn laø hôn heát trong taát caû sinh töû. Haønh giaû vì tham ñaém, neân khoâng caàu lìa duïc cuûa ñòa treân. Cho neân Phaät noùi raèng: Caùc thaày phaûi chaùnh nieäm, chôù ñeå cho laïc cuûa ñeä Tam thieàn, nhaán chìm do ñòa mình khoâng coù trôû ngaïi, neân khoâng laäp tueä laøm chi. Laïi nöõa, ñòa cuûa ñeä Töù thieàn laäp khoâng khoå khoâng laïc thoï laøm chi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 27

Khoâng khoå, khoâng laïc thoï laø phaàn voâ minh, tueä laø phaàn minh, vì minh, voâ minh laø phaùp traùi nhau. Hoûi: Neáu laø chi thieàn, cuõng laø phaàn giuùp ñaïo chaêng? Ñaùp: Coù khi chi thieàn naày chaúng phaûi phaàn giuùp ñaïo, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Laø chi thieàn, chaúng phaûi phaàn giuùp ñaïo: Sô thieàn quaùn laïc cuûa ñeä Tam thieàn, khoâng khoå, khoâng vui cuûa ñeä Töù thieàn. 2. Laø phaàn giuùp ñaïo chaúng phaûi chi thieàn: Tinh tieán, chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng. 3. Laø chi thieàn, cuõng laø phaàn giuùp ñaïo: Caùc phaàn giuùp ñaïo khaùc. 4. Chaúng phaûi laø chi thieàn, cuõng chaúng phaûi phaàn giuùp ñaïo: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Hoûi: Quaùn cuûa Sô thieàn laïc cuûa ñeä Tam thieàn, khoâng khoå khoâng vui cuûa ñeä Töù thieàn, vì sao khoâng laäp phaàn giuùp ñaïo? Ñaùp: Vì che laáp, neân quaùn cuûa ñòa Sô thieàn bò giaùc che laáp, do ñoù khoâng laäp phaàn giuùp ñaïo. Laïc cuûa ñeä Tam thieàn vì bò che laáp do laïc khinh an, neân khoâng laäp phaàn giuùp ñaïo. Khoâng khoå khoâng vui cuûa ñeä Töù thieàn vì bò haønh xaû che laáp neân khoâng laäp phaàn giuùp ñaïo. Vì caùc vieäc nhö theá, neân khoâng laäp phaàn giuùp ñaïo. Hoûi: Vì sao tinh tieán khoâng laäp chi thieàn? Ñaùp: Chi thieàn ñoái vôùi ñòa mình ñöôïc thuø thaéng, tinh tieán ñoái vôùi ñòa ngöôøi ñöôïc thuø thaéng. Tinh tieán cuûa ñòa Sô thieàn taïo ra phöông tieän thuø thaéng cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, cho ñeán tinh tieán cuûa Voâ sôû höõu xöù, taïo ra phöông tieän thuø thaéng cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi nöõa, tinh tieán traùi vôùi phaùp sinh ñònh, traùi vôùi phaùp sinh ñònh naøo? Ñaùp: Vui. Nhö noùi: Vì vui neân taâm ñònh sinh ra haønh tinh tieán cuûa chuùng sinh, taát nhieân laø khoå. Hoûi: Vì sao chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng khoâng laäp chi thieàn? Ñaùp: Chi thieàn laø töông öng laø coù duyeân, laø coù haønh, coù choã döïa, laø coù theá duïng. Chaùnh ngöõ, chaùnh nghieäp, chaùnh maïng traùi vôùi caùc phaùp naày, neân khoâng laäp chi thieàn. Hoûi: Neáu laø chi thieàn cuõng laø nieäm xöù phaûi khoâng? Neáu laø nieäm xöù cuõng laø chi thieàn phaûi khoâng? Neáu laø chi thieàn, thì cuõng laø chaùnh döùt, thaàn tuùc, caên, löïc, giaùc ñaïo phaàn phaûi khoâng? Neáu laø chaùnh döùt, thaàn tuùc, caên, löïc, giaùc ñaïo phaàn, cuõng laø chi thieàn phaûi khoâng? Neân noùi roäng theo töôùng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 41 28

Laïi laäp ra caâu hoûi naày: Neáu laø chi Sô thieàn, cuõng laø phaàn giuùp ñaïo chaêng? Neáu laø phaàn giuùp ñaïo thì cuõng laø chi Sô thieàn chaêng? Cho ñeán hoûi veà ñeä Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá, neân noùi roäng theo töôùng. Laïi, ñaët ra caâu hoûi naày: Neáu laø chi Sô thieàn thì cuõng laø nieäm xöù, chaùnh döùt, thaàn tuùc, caên, löïc, giaùc ñaïo phaàn phaûi khoâng? Neáu laø nieäm xöù cho ñeán taùm ñaïo phaàn thì cuõng laø chi Sô thieàn phaûi khoâng? Cho ñeán ñeä Töù thieàn, cuõng hoûi gioáng nhö theá, neân theo noùi roäng töôùng. Hoûi: Caùc bieân vaø ñònh Voâ saéc coù laäp chi hay khoâng? Neáu laäp chi, thì vì sao ôû ñaây khoâng noùi? Neáu khoâng laäp thì laøm sao hieåu ñöôïc Luaän Thi Thieát, nhö noùi: Coù khi naøo ñònh Khoâng xöù, ñoái vôùi ñònh Khoâng xöù, laø ñaïo thuø thaéng, caên thuø thaéng, ñònh thuø thaéng chi v.v... hay khoâng? Ñaùp: Coù. Xuaát ñònh Khoâng xöù khôûi theo thöù lôùp, roài laïi nhaäp vaøo ñònh Khoâng xöù? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Caùc

bieân vaø ñònh Voâ saéc laäp chi, kheùo hieåu ñöôïc luaän Thi Thieát noùi. Vì sao ôû ñaây khoâng noùi? Ñaùp: Neân noùi nhö Sô thieàn, coù bôø meù cuûa naêm chi, cuõng coù naêm chi, tröø hyû taêng, khoâng khoå, khoâng laïc thoï. Nhö ñeä Nhò thieàn caên baûn coù bôø meù cuûa boán chi, cuõng coù boán chi, tröø hyû taêng khoâng khoå, khoâng laïc thoï. Nhö ñeä Tam thieàn caên baûn coù bôø meù cuûa naêm chi, cuõng coù naêm chi, tröø hyû taêng, khoâng khoå, khoâng laïc thoï. Nhö ñeä Töù thieàn caên baûn coù bôø meù cuûa boán chi cuõng coù boán chi. Nhö ñeä Töù thieàn, boán ñònh Voâ saéc cuõng gioáng nhö theá. Lôøi bình: Caùc bieân vaø ñònh Voâ saéc khoâng laäp chi. Cho neân ôû ñaây khoâng noùi. Hoûi: Luaän Thi Thieát ñaõ noùi, laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: ÔÛ ñaây, sôû dó noùi caên thuø thaéng, ñaïo thuø thaéng, ñònh thuø thaéng laø vì coâng duïng cuûa ñònh sau laøm nhaân cho ñònh tröôùc sinh, neân chi v.v..., laø noùi chi Giaùc ñaïo. Hoûi: Vì sao Sô thieàn, ñeä Tam thieàn laäp naêm chi, ñeä nhò, ñeä Töù thieàn laäp boán chi? Ñaùp: Tröôùc noùi raèng: Nghóa thuaän theo laø nghóa chi. Neáu phaùp thuaän theo ôû ñòa kia thì seõ laäp chi. Vì naêm chi thuaän theo nôi Sô thieàn, ñeä Tam thieàn, neân laäp naêm chi. Vì boán chi thuaän theo nôi ñeä nhò, ñeä Töù thieàn, neân laäp boán chi. Laïi nöõa, coõi Duïc laø coõi khoù döùt, khoù tröø, khoù vöôït qua, thì caàn phaûi ñoái trò beàn chaéc, cho neân, ñeå ñoái trò coõi Duïc kia, Sô thieàn laäp naêm chi. Hyû cuûa Nhò thieàn vì khoù döùt, khoù tröø, khoù vöôït qua, phaûi ñoái trò beàn

chaéc. Cho neân ñeå ñoái trò Hyû cuûa Nhò thieàn kia, ñeä Tam thieàn laäp ra naêm chi. Vì Sô thieàn khoâng khoù döùt, khoù tröø, khoù vöôït qua, khoâng caàn ñoái trò beàn chaéc. Cho neân ñeå ñoái trò Sô thieàn kia, maø ñeä Nhò thieàn laäp boán chi. Laïi nöõa, vì ñoái trò naêm thöù caûnh giôùi aùi coõi Duïc, neân Sô thieàn laäp naêm chi. Vì ñoái trò naêm thöù aùi Hyû cuûa Nhò thieàn, neân ñeä Tam thieàn laäp naêm chi. Vì Sô thieàn khoâng coù naêm thöù aùi caûnh giôùi, neân ñeä Nhò thieàn khoâng laäp naêm chi. Ñeä Tam thieàn vì khoâng coù naêm thöù aùi, hyû, neân ñeä Töù thieàn khoâng laäp naêm chi. Laïi nöõa, vì muoán cho haønh giaû nhaäp ñònh sieâu vieät ñöôïc thuaän theo, neân khôûi naêm chi ñònh, nhaäp naêm chi ñònh, khôûi boán chi ñònh, nhaäp boán chi ñònh. Hoûi: Nhö khôûi ñeä Tam thieàn nhaäp ñònh Khoâng xöù. Neáu laø boán chi, hoaëc khoâng coù chi, ôû ñaây laøm sao ñöôïc thuaän theo? Ñaùp: Taát caû choã taïo taùc cuûa phaùp ngoaïi, phaùp noäi, ñaàu tieân phaûi thuaän theo, veà sau, khi vieäc ñaõ thaønh, thì khoâng caàn thuaän theo. Choã taïo taùc phaùp ngoaïi. Nghe noùi coù vò vua teân Chieân-ñaø-quaät, quan teân Giaø-na-giaø, trong möôøi hai naêm ñaõ taïo ra kieåu maãu vaøng, luùc baét ñaàu, hình thaønh ñöôïc baèng chöøng moät haït luùa, beøn taïo ra tieáng gaàm sö töû. Nay söùc cuûa ta coù theå taïo thaønh nuùi vaøng. Choã taïo taùc cuûa phaùp noäi: Nhö luùc haønh giaû tu thaàn tuùc, ñaàu tieân, coù theà caát mình leân khoûi maët ñaát, baèng nöûa haït meø chuyeån thaønh haït meø, nöûa haït luùa mì thaønh moät haït luùa mì, nöûa ngoùn tay moät ngoùn tay, nöûa taác baèng moät taác, nöûa thöôùc moät thöôùc, nöûa khuûyu tay moät khuûyu tay, nöûa taàm moät taàm, caùi moùc aùo, caùi giaù maéc aùo, veà sau neáu hoaøn thaønh coù theå caát mình leân ñeán coõi trôøi A-ca-nò-traù.

Phaùp ngoaïi, phaùp noäi nhö theá, khi vieäc chöa thaønh, thì phaûi thuaän theo, khi vieäc ñaõ thaønh, thì khoâng caàn thuaän theo nöõa. Ñònh sieâu vieät kia cuõng gioáng nhö vaäy, khi vieäc chöa thaønh, xuaát naêm chi ñònh, nhaäp naêm chi ñònh, xuaát boán chi ñònh, nhaäp boán chi ñònh. Khi vieäc ñaõ thaønh, xuaát naêm chi ñònh, nhaäp boán chi ñònh, hoaëc khoâng coù chi ñònh. Kinh Phaät noùi: Coù boán thöù phaùp taâm sôû ñònh thuø thaéng thoï hieän phaùp laïc. Hoûi: Vì sao goïi laø boán thöù phaùp taâm sôû ñònh thuø thaéng? Ñaùp: Ñònh kia coù theá löïc lôùn, coù theå thaønh vieäc lôùn, coù coâng duïng lôùn, laø thieàn caên baûn. Cho neân boán thieàn caên baûn, goïi laø phaùp taâm sôû ñònh thuø thaéng. Laïi nöõa, trong ñònh caên baûn kia, vôùi nhieàu caùc phaùp taâm sôû coù theå

ñaït ñöôïc, nhö Voâ löôïng Thaéng xöù giaûi thoaùt, Nhaát thieát xöù voâ ngaïi, moät nöûa nguyeäân trí voâ traùnh, thöôøng ñeàu cuøng ñaët ñeå v.v... Cho neân, goïi laø phaùp taâm sôû ñònh thuø thaéng. Laïi nöõa, haønh giaû ñoái vôùi ñònh kia, ñöôïc nhieàu thöù taâm thoï laïc, nhö Voâ löôïng giaûi thoaùt, cho ñeán tam-muoäi Khoâng - khoâng, tam- muoäi Voâ töôùng - voâ töôùng, tam-muoäi Voâ nguyeän - voâ nguyeän. Cho neân goïi laø ñònh phaùp taâm sôû thuø thaéng thoï hieän phaùp laïc. Hoûi: Phaùp naày cuõng thoï phaùp laïc sau, khoâng chæ hieän phaùp laïc, vì sao noùi laø thoï hieän phaùp laïc, khoâng noùi laø thoï haäu phaùp laïc? Ñaùp: Neân noùi, nhö noùi thoï hieän phaùp laïc, cuõng neân noùi thoï haäu phaùp laïc, nhöng khoâng noùi neân bieát, thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, neáu noùi hieän phaùp laïc thì neân bieát laø ñaõ noùi phaùp laïc sau. Vì sao? Vì phaùp laïc, phaûi nhaân nôi hieän phaùp laïc sau. Nhö noùi: Tröôùc tu ñònh ôû ñaây, sau sinh xöù kia. Laïi nöõa, hieän phaùp laïc coù theå khieán cho haäu phaùp laïc noái tieáp nhau, chaúng phaûi haäu phaùp laïc coù theå khieán cho Hieän phaùp laïc ñöôïc noái tieáp. Cho neân noùi hieän phaùp laïc. Laïi nöõa, hieän phaùp laïc laø moân ñöôïc nöông döïa cuûa phöông tieän nôi phaùp laïc sau. Laïi nöõa, hieän phaùp laïc laø choã tin cuûa taát caû, nhö ngoaïi ñaïo, noäi ñaïo, ngu, trí ñeàu tin hieän phaùp laïc. Phaùp laïc sau thì coù ngöôøi tin, coù ngöôøi khoâng tin. Ngöôøi khoâng tin phaùp laïc sau: Nhö ngoaïi ñaïo. Laïi nöõa, caùc phaøm phu, Tieåu thöøa tham ñaém caùi vui thieåu duïc, khoâng mong lìa duïc, Phaät ñaõ noùi raèng: Neáu caùc thaày muoán ñöôïc laïc roäng lôùn thì neân döùt aùi duïc, khôûi thieàn caên baûn hieän ôû tröôùc, seõ thoï laïc roäng lôùn. Laïi nöõa, hieän phaùp laïc, taát caû ñeàu thoï phaùp laïc, sau coù ngöôøi thoï, coù ngöôøi khoâng thoï. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân Phaät noùi thieàn laø hieän phaùp laïc, chaúng phaûi phaùp laïc sau. Kinh Phaät noùi: Caùc Tyø-kheo! Coù boán thöù thieân ñaïo, coù theå laøm cho chuùng sinh keû baát tònh ñöôïc tònh, ngöôøi tònh caøng trôû neân saùng suoát thuø thaéng. Hoûi: Theá naøo laø laäp thieân ñaïo? Vì ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, hay vì döùt heát laäu? Neáu do ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, laäp thieân ñaïo, thì neân coù saùu. Vì sao? Vì döïa vaøo saùu ñòa, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. Saùu ñòa, goàm Vò chí, Trung gian, boán thieàn caên baûn.

Neáu do döùt heát laäu, thì neân coù chín. Vì sao? Vì haønh giaû döïa vaøo chín ñòa, ñöôïc heát laäu. Chín ñòa: Vò chí, trung gian, boán thieàn, ba ñònh Voâ saéc? Ñaùp: Neân noùi raèng: Cuõng do ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, cuõng do döùt heát laäu, neân laäp Thieân ñaïo. Thuyeát naày laø ngaên döùt ñònh Voâ saéc. Hoûi: Neáu vaäy thì Thieân ñaïo leõ ra coù saùu. Toân giaû Ba-xa noùi: ÔÛ ñaây noùi thieàn vaø quyeán thuoäc, neân coù boán, khoâng coù saùu. Toân giaû Cuø-sa noùi raèng: ÔÛ ñaây noùi trôøi thanh tònh goïi laø trôøi, trôøi coù ba haïng: 1. Trôøi giaû danh. 2. Trôøi sinh. 3. Trôøi thanh tònh. Trôøi giaû danh: Vua coõi ngöôøi v.v... Trôøi sinh: Töø trôøi Töù thieân vöông, cho ñeán trôøi Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Trôøi thanh tònh: Laø A-la-haùn. ÔÛ ñaây noùi: Trôøi Thanh tònh goïi laø trôøi, ñöôïc hai thöù ñaïo laø kieán ñaïo, tu ñaïo. Ñaïo nhaãn, ñaïo trí, ñaïo phaùp trí, ñaïo tyû trí, coù theå khieán cho thaân taâm thanh tònh. Laïi nöõa, ñoái vôùi ñaïo cuûa trôøi Sinh, sinh töôûng sôï haõi, vì muoán cho an truï trong ñaïo trôøi theo nghóa thaät neân Ñöùc Phaät noùi kinh naày, coù boán thöù thieân ñaïo. trôøi Sinh: laø coõi trôøi Ba möôi ba. Trôøi aáy coù boán thöù vöôøn röøng: 1. Teân laø Chaát- ña-la-tha. 2. Teân Phaû-löu-sa. 3. Teân Di-thi-ca-baø-na. 4. Teân Nan-ñaø-na. Trong khu vöôøn aáy coù boán thöù ñöôøng, nôi coù nhieàu theå nöõ ñi daïo, troåi leân caùc aâm nhaïc, ñoát caùc thöù danh höông, saép ñaët caùc thöù aên uoáng thònh soaïn, tuøy yù sinh hình, chim hoùt caùc thöù aâm thanh khieán chö Thieân daïo chôi trong vöôøn, thoï höôûng vui söôùng. Caùc Thaùnh cuõng vaäy, Nieát- baøn dieät taän laø vöôøn röøng. Boán thieàn laø con ñöôøng caùc thöù phaùp thieän cuûa phaåm Ñaïo duøng ñeå trang söùc, khieán caùc Hieàn, Thaùnh thoï höôûng caùc thöù vui söôùng, nhaäp Nieát-baøn. Theá naøo laø boán thöù thieân ñaïo? Nhö Tyø-kheo lìa phaùp duïc aùc baát thieän, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ñeàu laø lìa phaùp coõi Duïc, vì sao Ñöùc Phaät chæ noùi lìa phaùp duïc aùc baát thieän?

Ñaùp: Nhö Phaät noùi: Lìa phaùp duïc, aùc baát thieän, neân bieát laø noùi ñeàu lìa phaùp coõi Duïc. Laïi nöõa, phaùp theå naày neân döùt, döùt roài thì khoâng thaønh töïu vì trôû ngaïi vôùi Thaùnh ñaïo. Phaùp thieän höõu laäu, phaùp voâ kyù khoâng aån moät, khoâng trôû ngaïi vôùi Thaùnh ñaïo. Phaùp duïc aùc baát thieän do trôû ngaïi vôùi Thaùnh ñaïo. Neáu döùt töø phaùp duïc aùc baát thieän, neân bieát phaùp thieän höõu laäu, phaùp voâ kyù khoâng aån moät cuõng döùt. Vì sao? Vì ñoàng moät ñoái trò döùt. Ví nhö ngoïn ñeøn khoâng trôû ngaïi vôùi bình ñöïng, daàu vaø tim ñeøn, maø trôû ngaïi vôùi boùng toái. Neáu khi xua tan boùng toái, cuõng khieán cho daàu caïn, tim luïn, bình ñeøn noùng leân. Laïi nöõa, do phaùp naày laø khoù döùt, kho ùtröø, khoù vöôït qua. Laïi nöõa, do phaùp naày laø aùc naëng, coù nhieàu loãi laàm. Laïi nöõa, khi phaùp naày lìa aùi duïc, thì thöôøng taïo ra trôû ngaïi, laøm cho phaùp lìa duïc khoâng ñöôïc noái tieáp nhau. Nhö ngöôøi giöõ coång, khoâng cho ngöôøi khaùc vaøo. Phaùp kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, haønh giaû vì ñoái töø phaùp naày, neân tu ñaïo cuûa ñònh Sô thieàn. Laïi nöõa, haønh giaû do gheùt phaùp naày, neân ñeàu lìa coõi Duïc. Laïi nöõa, vì phaùp naày ôû ñòa treân ñeàu khoâng coù khoâng hieän haønh. Do nhöõng vieäc nhö theá, neân Phaät noùi lìa phaùp duïc, aùc baát thieän.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.